GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2024 m. gegužės 16 d.[1]

Byla C-185/23

Protectus s.r.o., buvusi BONUL s.r.o.,
prieš
Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu

(*Najvyšší správny súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis administracinis teismas) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sprendimas 2013/488/ES – ES įslaptinta informacija – Įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas – Pažymėjimo panaikinimas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Galimybė susipažinti su bylos medžiaga – 51 straipsnis – Sąjungos teisės įgyvendinimas“

I. Įvadas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimo 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių[2], taip pat dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos[3] 47 straipsnio bei 51 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Protectus s.r.o.*, buvusios *BONUL s.r.o.* (toliau – *Protectus* arba pareiškėja pagrindinėje byloje), ir *Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu* (Slovakijos Respublikos nacionalinio parlamento komitetas, skirtas Nacionalinio saugumo tarnybos sprendimams peržiūrėti) (toliau – komitetas) ginčą dėl to, kad pastarasis atmetė *Protectus* pateiktą skundą dėl *Národný bezpečnostný úrad* (Nacionalinio saugumo tarnyba, Slovakija) (toliau – NST) sprendimo panaikinti jai išduotą leidimą dirbti ar susipažinti su slapta informacija, o šis panaikinimas lėmė jai išduoto įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo panaikinimą.

3. Pagal Slovakijos teisę *įmonei išduotu leidimu dirbti ar susipažinti su slapta informacija* asmeniui suteikiamas leidimas susipažinti su įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę. O *įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas* leidžia asmeniui susipažinti su ES įslaptinta informacija (toliau – ESĮI).

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 OL L 274, 2013, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 215, 2019, p. 3.

3 Toliau – Chartija.

4. Sprendimas panaikinti *Protectus* turėtą leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija buvo priimtas remiantis tuo, kad, atsižvelgiant iš dalies į įslaptintą informaciją, buvo nustatyta su šia įmone susijusi saugumo pažeidimo rizika. Be to, NST šiame sprendime nurodė, kad šio leidimo panaikinimas būtinai lemia įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo panaikinimą, nes pagal nacionalinę teisę šios abi patikimumo patvirtinimo priemonės yra susijusios.

5. ESĮI sričiai dar taikomi ne horizontalieji Sąjungos teisės aktai, o kiekvienos Sąjungos institucijos priimti sprendimai [4]. Be to, ESĮI apsaugą Sąjungos teisėje reglamentuojama tik iš dalies ir ribotai. Šioje srityje Sąjungos teisėje remiamasi jau nustatytomis nacionalinėmis įslaptintos informacijos apsaugos sistemomis atsižvelgiant į lygiavertį apsaugos lygį.

6. Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs dėl pusiausvyros tarp teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir interesų, nurodytų siekiant pateisinti tam tikros informacijos neatskleidimą, pirmiausia, kai šie interesai susiję su nacionaliniu saugumu. Vis dėlto tai pirmas kartas, kai Teisingumo Teismas turi pateikti patikslinimų dėl šios pusiausvyros, kiek tai susiję su ESĮI.

7. Atsakydamas į *Najvyšší správny súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis administracinis teismas) pateiktus klausimus tam, kad būtų galima apibrėžti šią pusiausvyrą, laikysiuosi tokio požiūrio.

8. Pirma, nurodysiu priežastis, dėl kurių manau, kad, kai nacionalinis teismas turi patikrinti sprendimo, kuriuo panaikintas asmens patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, leidžiantis susipažinti su ESĮI taikant Sprendimą 2013/488, teisėtumą, tokia situacija reiškia Sąjungos teisės įgyvendinimą, kaip nurodyta Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje. Iš to išplaukia, kad Chartija taikytina šioje byloje.

9. Antra, paaiškinsiu, kodėl, mano nuomone, reikia atmesti daugumos šio proceso dalyvių pateiktus argumentus, kad Chartijos 47 straipsnis pagrindinėje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis netaikytinas. Dėl esmės nurodysiu priežastis, kodėl manau, kad, atsižvelgiant į konkrečius ESĮI apsaugos srities ypatumus, Slovakijos teisės aktuose nustatyta pakankamai garantijų siekiant užtikrinti asmenų, kurių patikimumą patvirtinantis pažymėjimas panaikintas, teisę į gynybą.

10. Trečia, patikslinsiu, kad garantijos, kylančios iš Chartijos 47 straipsnio, bet kuriuo atveju negali lemti reikalavimo, kad teismas, turintis vykdyti sprendimo panaikinti patikimumą patvirtinantį pažymėjimą, iš dalies grindžiamo įslaptinta informacija, kontrolę, būtų įgaliotas leisti asmeniui, dėl kurio priimtas šis sprendimas, susipažinti su nacionalinio saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga.

II. Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

11. 2018 m. rugsėjo 6 d. NST pareiškėjai pagrindinėje byloje išdavė leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pagal kurį leidžiama susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Visiškai slapta“, perduoti įslaptintą informaciją, žymimą slaptumo žyma „Slapta“, materialia

[4] Žr., be kita ko, 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimą (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015, p. 53) ir 2013 m. balandžio 15 d. Europos Parlamento biuro sprendimą dėl konfidencialios informacijos tvarkymo Europos Parlamente taisyklių (OL C 96, 2014, p. 1). Taip pat paminėtinas 2011 m. gegužės 4 d. Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių susitarimas dėl įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi Europos Sąjungos interesais, apsaugos (OL C 202, 2011, p. 13).

ir elektronine forma, taip pat rengti įslaptintą informaciją, žymimą slaptumo žyma „Slapta“. Be to, pareiškėjos pagrindinėje byloje prašymu NST 2018 m. lapkričio 15 d. jai išdavė įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą dėl slaptumo žymos SECRET UE/EU SECRET.

12. Vėliau NST gavo neįslaptintos informacijos apie tai, kad, be kita ko, dėl pareiškėjos pagrindinėje byloje arba jos valdybos narių buvo atliekami tyrimai, susiję su įvairia nusikalstama veika, kad ji sudarė sutarčių su nusikalstama veika įtariamais subjektais ir mokėjo jiems neįprastas pinigų sumas, kad ji buvo įtariama dėl jos darbuotojų ryšių su kitu subjektu, su kuriuo kartu dalyvavo ekonominio pobūdžio konkursuose, neatskleisdama, kad jie yra bendrai kontroliuojami.

13. NST gavo ir kitos informacijos, esančios dokumentuose, kurie buvo pripažinti įslaptintais rašytiniais įrodymais.

14. NST suteikė pareiškėjai pagrindinėje byloje galimybę pateikti paaiškinimų dėl tam tikros gautos informacijos, be ne dėl atskirų įslaptintų rašytinių įrodymų ar juose esančios informacijos.

15. 2020 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu NST panaikino pareiškėjai pagrindinėje byloje išduotus leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija ir įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą. Šio leidimo panaikinimas buvo grindžiamas tuo, kad pareiškėjos pagrindinėje byloje atveju esama saugumo pažeidimo rizikos dėl komercinių ryšių, galinčių pakenkti Slovakijos Respublikos interesams saugumo srityje, ir veiksmų, prieštaraujančių šios valstybės narės ekonominiams interesams. Šio sprendimo motyvuojamojoje dalyje NST rėmėsi, viena vertus, neįslaptinta informacija, kurią pateikė išsamiai, ir, kita vertus, įslaptinta informacija, kurios turinio nepatikslino. Šiame sprendime NST taip pat patikslino, kad įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija panaikinimas lemia ir įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo panaikinimą, nes šio pažymėjimo galiojimas priklauso nuo šio leidimo.

16. Pareiškėja pagrindinėje byloje apskundė NST sprendimą komitetui. Grįsdama skundą ji iš esmės teigė, kad neturėjo galimybės susipažinti nei su NST bylos medžiaga, nei su įslaptintų raštinių įrodymų turiniu. Ji taip pat ginčijo NST išvadas, kurias ši padarė remdamasi neįslaptinta informacija.

17. 2020 m. lapkričio 4 d. sprendimu komitetas šį skundą atmetė.

18. Pareiškėja pagrindinėje byloje apskundė šį sprendimą *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas).

19. Šiame skunde pareiškėja pagrindinėje byloje tvirtina, kad jos procesinės teisės susipažinti su bylos medžiaga negali būti visiškai apribotos vien dėl bendro pobūdžio motyvo, kad tai yra įslaptinta informacija. Ji taip pat nurodo, kad NST direktorius netenkino jos advokato prašymo leisti susipažinti su šia informacija, remdamasis labai bendrais motyvais. Be to, pareiškėja pagrindinėje byloje ginčija faktines ir teisines išvadas, kuriomis remdamasi NST nusprendė, kad jos atveju esama saugumo pažeidimo rizikos.

20. Kai buvo pateiktas šis skundas, jurisdikcija jį nagrinėti buvo perduota *Najvyšší správny súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis administracinis teismas). 2022 m. rugsėjo 28 d. NST pateikė šiam teismui visą bylos medžiagą, įskaitant įslaptintus rašytinius įrodymus. 2022 m. spalio 4 d. skundą nagrinėjančios kolegijos pirmininkas nurodė neleisti susipažinti su šiomis įslaptintomis bylos medžiagos dalimis.

21. Tą pačią dieną pareiškėjos pagrindinėje byloje advokatas pateikė šiam teismui prašymą leisti susipažinti su įslaptintais rašytiniais įrodymais, kuriuos perdavė NST. 2022 m. spalio 5 d. raštu skundą nagrinėjančios kolegijos pirmininkas šį prašymą atmetė, kartu kreipdamasis į NST su prašymu dėl galimo leidimo šiam advokatui susipažinti su šiais įrodymais. 2022 m. lapkričio 25 d. raštu NST leido susipažinti tik su dviem įslaptintais rašytiniais įrodymais. Vis dėlto jis atsisakė leisti susipažinti su kitais aptariamais įslaptintais rašytiniais įrodymais, remdamasis tuo, kad tai gali lemti informacijos šaltinių atskleidimą ir kelti pavojų kitų institucijų veiksmų pareiškėjos pagrindinėje byloje atžvilgiu veiksmingumui. 2023 m. sausio 16 d. raštu pareiškėjos pagrindinėje byloje advokatas dar kartą paprašė leisti susipažinti su visais įslaptintais rašytiniais įrodymais, remdamasis, be kita ko, Chartijos 47 straipsniu, kaip jį išaiškino Teisingumo Teismas 2022 m. rugsėjo 22 d. Sprendime *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.*[5].

22. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar Chartija taikytina pagrindinėje byloje.

23. Jis pirmiausia pabrėžia, kad įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo sąlygos nustatytos Slovakijos teisėje, pagal kurią tokio pažymėjimo galiojimas susietas su įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija galiojimu, išsamiau nereglamentuojant nei darbo su ESĮI, nei susipažinimo su tokia informacija. Vis dėlto jis pažymi, kad pagal Sprendimą 2013/488 valstybėms narėms tenka konkrečios pareigos, susijusios su rangovų patikimumo tikrinimu, o jie šio sprendimo A priedėlyje apibrėžiami kaip fiziniai arba juridiniai asmenys, turintys teisnumą ir veiksnumą sudaryti sutartis. Todėl nacionalinės institucijos, išduodamos ir panaikindamos įmonės patikimumą patvirtinančius pažymėjimus, privalo atsižvelgti į iš šio sprendimo kylančias pareigas. Tai, kad tam tikrose Sprendimo 2013/488 nuostatose daroma nuoroda į nacionalinės teisės aktus, šiai išvadai neturi reikšmės, nes valstybės narės privalo taikyti šį sprendimą naudodamosi nacionalinėje teisėje numatytomis priemonėmis ir procedūromis.

24. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog tai, kad Slovakijos teisės aktai nebuvo priimti siekiant įgyvendinti konkretų Sąjungos teisės aktą, ir tai, kad juose nustatyta sąsaja tarp įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo ir įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija galiojimo, nereiškia, kad šių teisės aktų taikymas negali būti laikomas Sąjungos teisės įgyvendinimu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad jo vykdoma skundžiamo sprendimo kontrolė gali reikšti situaciją, kai valstybė narė įgyvendina Sąjungos teisę ir kai nei Sprendimo 2013/488 teisinis pagrindas, nei SESV 346 straipsnio 1 dalies a punktas negali lemti Chartijos netaikymo.

25. Tuo atveju, jei pagrindinėje byloje Chartija būtų taikoma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl Slovakijos teisės aktų ir praktikos, susijusių su įslaptinta informacija, suderinamumo su Chartijos 47 straipsniu.

26. Šis teismas nurodo, kad pagal Slovakijos teisės aktus neribotą teisę susipažinti su tokia informacija turi teisėjai, nagrinėjantys skundus dėl tokia informacija grindžiamų sprendimų. Pareiškėjo advokatas gali susipažinti su šia informacija tik gavęs institucijos, kuri nustatė, kad atitinkama informacija yra įslaptinta, leidimą, o teismas negali vykdyti atsisakymo duoti tokį leidimą kontrolės. Be to, advokatas privalo vykdyti konfidencialumo pareigą, todėl negali savo klientui atskleisti įslaptintos informacijos, su kuria jam buvo leista susipažinti, turinio.

[5] C-159/21, toliau – Sprendimas *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* (EU:C:2022:708).

27. Į tai atsižvelgdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad atsakyti į klausimą, ar minėti teisės aktai suderinami su Chartijos 47 straipsniu, būtų galima remiantis Sprendimu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* Šiame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos [6] 23 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 45 straipsnio 4 dalimi, atsižvelgiant į bendrąjį Sąjungos teisės principą dėl teisės į gerą administravimą ir į Chartijos 47 straipsnį, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje numatyta, kad, jeigu sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą arba panaikinti tokią apsaugą grindžiamas informacija, kurios atskleidimas keltų pavojų atitinkamos valstybės narės nacionaliniam saugumui, atitinkamas asmuo arba jo patarėjas teisės klausimais gali susipažinti su tokia informacija tik gavęs šiam tikslui išduotą leidimą, tačiau jiems negali būti atskleista net motyvų, kuriais grindžiami tokie sprendimai, esmė ir jie bet kuriuo atveju neturi teisės šios informacijos, su kuria galėjo susipažinti, naudoti per administracinę procedūrą ar vykstant teismo procesui [7]. Be to, Teisingumo Teismas šiame sprendime patikslino, kad, siekiant užtikrinti atitinkamo asmens teisę į gynybą, jurisdikciją turinčio teismo galimybe susipažinti su byla negalima pakeisti atitinkamo asmens ar jo patarėjo teisės klausimais teisės susipažinti su šioje byloje esančia informacija [8].

28. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, vis dėlto reikia nustatyti, ar išvada, išplaukianti iš Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.*, kuris susijęs su bendromis tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo procedūromis, yra visiškai pritaikoma nagrinėjamu atveju. Iš tikrųjų, kitaip nei byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, nėra akivaizdu, kad Sprendime 2013/488, pirmiausia jo 11 straipsnyje ir V priede, nustatytomis taisyklėmis, kurių laikydamasi nacionalinė saugumo institucija išduoda įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą (ĮPPP), galima pagrįsti Sąjungos teisėje įtvirtintą atitinkamo rangovo teisę, kurios apsauga jis galėtų remtis vadovaudamasis Chartijos 47 straipsniu. Prireikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat norėtų gauti paaiškinimų dėl teisinės gynybos, įtvirtintos šiame straipsnyje, turinio ir dėl įgaliojimų, kuriuos jis turi turėti, kad užtikrintų iš šio straipsnio kylančias teises, esant tokiai situacijai, kokia susiklostė pagrindinėje byloje.

29. Šiomis aplinkybėmis *Najvyšší správny súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Chartijos] 51 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad valstybė narė taiko Sąjungos teisę, kai šios valstybės narės teismas vertina, ar teisėtas šios valstybės narės parlamento specialaus komiteto sprendimas, jeigu šis komitetas, kaip antroji instancija, patvirtino nacionalin[ės] saugumo institucijos administracinį sprendimą, kuriuo juridiniam asmeniui panaikintas (atšauktas)

– visų pirma įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas [įmonei išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su slapta informacija], suteikiantis teisę susipažinti su įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę,

– ir tuo pat metu ir tik dėl šio pažymėjimo [leidimo] panaikinimo taip pat panaikintas įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, kuris buvo išduotas šiam juridiniam asmeniui

[6] OL L 180, 2013, p. 60.

[7] Žr. Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* 60 punktą.

[8] Žr. Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* 57 punktą.

siekiant leisti susipažinti su informacija, pažymėta slaptumo žyma „SECRET UE/EU SECRET“, kaip tai apibrėžta [Sprendimo 2013/488] 11 straipsnyje ir šio sprendimo V priede?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar Chartijos 47 straipsnio pirma ir antra pastraipos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos ir praktika, pagal kurias:

   a) nacionalinės saugumo institucijos sprendime panaikinti (atšaukti) minėtus pažymėjimus [leidimą ir pažymėjimą] nenurodoma įslaptinta informacija, dėl kurios ši institucija nusprendė, kad yra įvykdytos jų panaikinimo (atšaukimo) sąlygos, o tik pateikiama nuoroda į atitinkamą šios institucijos byloje esantį dokumentą, kuriame yra ši įslaptinta informacija;

   b) suinteresuotas juridinis asmuo neturi galimybės susipažinti su nacionalin[ės] saugumo institucijos bylomis ir atskirais dokumentais, kuriuose yra įslaptintos informacijos, leidusios šiai institucijai padaryti išvadą, kad minėtų pažymėjimų [leidimo ir pažymėjimo] panaikinimas (atšaukimas) buvo pagrįstas;

   c) susipažinti su šiomis bylomis ir tokiais dokumentais suinteresuoto juridinio asmens advokatas gali, tačiau tik gavęs nacionalinės saugumo institucijos vadovo sutikimą arba kitos institucijos, pateikusios šiuos dokumentus nacionalin[ei] saugumo institucijai, sutikimą, tačiau net ir susipažinęs su šiais dokumentais jis privalo užtikrinti bylų ir šių dokumentų turinio konfidencialumą;

   d) pirmajame klausime aprašyto sprendimo teisėtumą vertinantis teismas vis dėlto gali susipažinti su visa šia byla ir dokumentais?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar Chartijos 47 straipsnio pirma ir antra pastraipos turi būti aiškinamos taip, kad jos tiesiogiai leidžia (arba galbūt nurodo) teismui, vertinančiam pirmajame klausime aprašyto sprendimo teisėtumą, netaikyti antrajame klausime aprašytų teisės nuostatų ir praktikos ir leisti suinteresuotam juridiniam asmeniui arba jo advokatui susipažinti su nacionalin[ės] saugumo institucijos bylomis, galbūt – dokumentais, kuriuose yra įslaptintos informacijos, jeigu teismas mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir rungtynišką procesą?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar Chartijos 51 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad teismo teisė leisti susipažinti su bylomis, galbūt – dokumentais, kaip tai suprantama pagal trečiąjį klausimą, yra susijusi:

   – tik su tomis bylų ar dokumentų dalimis, kuriose yra pramoninio saugumo vertinimui svarbios informacijos, kaip tai apibrėžta Tarybos sprendimo [2013/488] 11 straipsnyje ir šio sprendimo V priede, ar

   – taip pat su tomis bylų ar dokumentų dalimis, kuriose yra informacijos, svarbios tik pramoninio saugumo vertinimui pagal nacionalinę teisę, t. y. viršijančios Tarybos sprendime [2013/488] numatytus reikalavimus?“

30. Rašytines pastabas pateikė komitetas, Slovakijos ir Estijos vyriausybės, Europos Sąjungos Taryba, taip pat Europos Komisija.

31. Posėdyje, įvykusiame 2024 m. sausio 30 d., dalyvavo *Protectus*, komitetas, Slovakijos ir Prancūzijos vyriausybės, Taryba ir Komisija.

III. Analizė

32. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo patikslinti, kaip suderinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir nacionalinio saugumo apsaugą, nagrinėjant skundą dėl sprendimo, grindžiamo, be kita ko, įslaptinta informacija, kuriuo panaikinamas, pirma, įmonei išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su valstybės narės įslaptinta informacija ir, antra, įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, pagal kurį leidžiama susipažinti su ESĮI.

33. Siekdamas priimti sprendimą byloje, kurioje pateiktas skundas dėl šio sprendimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar su Sąjungos teise suderinami Slovakijos teisės aktai, pagal kuriuos ribojama galimybė atitinkamam asmeniui susipažinti su įslaptinta informacija, kuria grindžiamas jo atžvilgiu priimtas sprendimas, ir kokius įgaliojimus turi turėti kompetentingas teismas, kad galėtų užtikrinti šio asmens teises.

A. Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

34. Komitetas teigia, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nes pagrindinėje byloje aptariama situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

35. Kadangi šiuo klausimu pateiktais argumentais siekiama įrodyti, kad Chartija pagrindinėje byloje netaikoma, juos reikia išnagrinėti siekiant atsakyti į pirmąjį prejudicinį klausimą, kuris su tuo susijęs. Šiam teiginiui pagrįsti pažymėtina, kad Sąjungos teisės nuostatos netaikymu pagrindinėje byloje grindžiamas prieštaravimas yra susijęs su šio klausimo esme [9].

B. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

36. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 51 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad valstybė narė įgyvendina Sąjungos teisę, kai vienas iš jos teismų tikrina sprendimo, kuriuo panaikinamas, pirma, įmonei išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su valstybės narės įslaptinta informacija ir, antra, įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, pagal kurį leidžiama susipažinti su ESĮI, kaip tai suprantama pagal Sprendimo 2013/488 11 straipsnį ir V priedą, teisėtumą.

37. Įslaptintą informaciją, susipažinimo su ja sąlygas, leidimo įmonei dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo ir panaikinimo sąlygas, taip pat su tuo susijusią procedūrą Slovakijos teisėje reglamentuoja *Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností* (Įstatymas Nr. 215/2004 dėl įslaptintos informacijos apsaugos [10]).

[9] Žr., be kita ko, 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (C-420/22 ir C-528/22, toliau – Sprendimas *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)*, EU:C:2024:344, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[10] Toliau – Įstatymas Nr. 215/2004.

38. Įstatymo Nr. 215/2004 50 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „jei per patikimumo patikrinimo procedūrą nustatoma, kad įmonė atitinka 46 straipsnyje nurodytas sąlygas[11], NST jai išduoda leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija“. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „jei NST konstatuoja, kad įmonė nebeatitinka kurios nors iš įmonės patikimumo sąlygų, nurodytų 46 straipsnyje, arba šiurkščiai ar pakartotinai pažeidė pareigas, susijusias su įslaptintos informacijos apsauga, ji panaikina leidimo galiojimą“. Remdamasi pastaraja nuostata NST panaikino *Protectus* išduotą leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija.

39. O įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo išdavimo sąlygos nustatytos *Vyhláška č. 134/2016 Z. z. o personálnej bezpečnosti* (Įsakymas Nr. 134/2016 dėl asmens saugumo)[12] 5 straipsnio 6 dalyje, kurioje daroma nuoroda į fizinio asmens patikimumą patvirtinančio pažymėjimo išdavimo sąlygas, išdėstytas šio straipsnio 1–5 dalyse. Iš šių nuostatų derinio pirmiausia matyti, kad, viena vertus, įmonės patikimumą patvirtinančiame pažymėjime turi būti nurodyta aukščiausia ESĮI, su kuria gali susipažinti pažymėjimo turėtojas, slaptumo žyma ir atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos, pagal kurias šiam asmeniui leidžiama susipažinti su įslaptinta informacija[13]. Kita vertus, šio pažymėjimo galiojimas siejamas su leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija galiojimu[14].

40. Siekiant nustatyti, ar situacija, kai nacionalinis teismas tikrina sprendimo, susijusio su tokiu leidimu ir tokiu pažymėjimu, kurie buvo išduoti, o vėliau panaikinti remiantis nurodytu nacionaliniu teisiniu pagrindu, teisėtumą, reiškia Sąjungos teisės įgyvendinimą, primintina Chartijos taikymo sritis, kiek tai susiję su valstybių narių veiksmais. Ji apibrėžta Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje, kurioje nurodyta, kad Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms tik tada, kai jos įgyvendina Sąjungos teisę. Šis Chartijos straipsnis patvirtina Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, pagal kurią Sąjungos teisės sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės gali būti taikomos visais atvejais, kuriuos reglamentuoja Sąjungos teisė, tačiau negali peržengti šių atvejų ribų[15]. Taigi, jei nacionalinės teisės aktai patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, Teisingumo Teismas, gavęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą, turi pateikti visas aiškinimo gaires tam, kad nacionalinis teismas galėtų įvertinti šių teisės aktų atitiktį pagrindinėms teisėms, kurių paisymą jis turi užtikrinti[16]. O kai teisinė situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos priimti dėl jos sprendimo ir Chartijos nuostatos, kuriomis galimai remiamasi, negali savaime pagrįsti šios jurisdikcijos[17].

[11] Įstatymo 215/2004 46 straipsnio c punkte pirmiausia nurodyta, kad leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija gali būti išduotas tik įmonei, kuri yra „patikima saugumo požiūriu“.

[12] Toliau – Įsakymas Nr. 134/2016.

[13] Žr. Įsakymo Nr. 134/2016 5 straipsnio 1 dalies d punktą.

[14] Žr. Įsakymo Nr. 134/2016 5 straipsnio 4 dalies a punktą.

[15] Žr., be kita ko, 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 17 ir 19 punktai bei juose nurodyta jurisprudencija), 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimą *BPC Lux 2 ir kt.* (C-83/20, EU:C:2022:346, 25 ir 26 punktai), taip pat 2024 m. sausio 25 d. Sprendimą *Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova ir kt.* (C-58/22, EU:C:2024:70, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[16] Žr., be kita ko, 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 19 punktas) ir 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960, 33 punktas).

[17] Žr., be kita ko, 2024 m. sausio 25 d. Sprendimą *Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova ir kt.* (C-58/22, EU:C:2024:70, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41. Pagal suformuotą jurisprudenciją sąvoka „Sąjungos teisės įgyvendinimas“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, suponuoja sąsają tarp Sąjungos teisės akto ir atitinkamos nacionalinės priemonės, kuri turi būti daugiau nei tik tam tikrų sričių panašumas arba vienos srities netiesioginis poveikis kitai, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo nustatytus vertinimo kriterijus [18].

42. Taigi siekiant nustatyti, ar nacionalinė priemonė susijusi su „Sąjungos teisės įgyvendinimu“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, reikia patikrinti, be kita ko, ar pagrindinėje byloje aptariamais nacionalinės teisės aktais siekiama įgyvendinti Sąjungos teisės nuostatą, taip pat šių teisės aktų pobūdį ir tai, ar jais siekiama kitų tikslų nei tie, kurie nustatyti Sąjungos teisėje, net jeigu jie šiai teisei gali daryti netiesioginį poveikį, taip pat – ar esama konkrečių Sąjungos teisės aktų šioje srityje arba aktų, galinčių daryti jai poveikį [19].

43. Kaip minėta, dėl ESĮI apsaugos Sąjungos teisėje dar nėra horizontalaus pobūdžio normos, apimančios visas Sąjungos institucijas ir įstaigas. Taigi šios apsaugos sistema kyla iš įvairių atskirų aktų, kuriuos priėmė kiekviena Sąjungos institucija ar įstaiga.

44. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo Sprendimą 2013/488 kaip Sąjungos teisės normą, taikytiną pagrindinėje byloje. Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė, kodėl prašo išaiškinti būtent šitą, o ne kurį nors kitą sprendimą, mano nuomone, reikia remtis prielaida, kuria grindžiamas SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra įtvirtintas teismų bendradarbiavimas, reiškiantis, kad nacionalinis teismas prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi nurodyti faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, ir kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo taikoma svarbos prezumpcija [20]. Taigi esu tos nuomonės, kad klausimas, ar pagrindinėje byloje aptariamu atveju įgyvendinama Sąjungos teisė, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šį sprendimą.

45. Siekiant nustatyti, ar pagrindinėje byloje aptariama situacija reiškia Sąjungos teisės įgyvendinimą, reikia nurodyti įvairias pareigas pagal Sprendimą 2013/488, kurį Taryba priėmė naudodamasi vidaus darbo organizavimo įgaliojimais, tenkančiais valstybėms narėms.

46. Kaip nurodyta šio sprendimo 1 konstatuojamojoje dalyje, sprendimu siekiama „plėtoti Tarybos veiklą visose srityse, kuriose reikia tvarkyti įslaptintą informaciją, [sukuriant] Tarybą, jos Generalinį sekretoriatą ir valstybes nares apimančią įslaptintos informacijos apsaugą užtikrinančią visapusišką saugumo sistemą“. Atsižvelgiant į tai, paminėtina, kad iš šio sprendimo 3 konstatuojamosios dalies matyti, jog „vadovaudamosi savo nacionaliniais įstatymais ir kitais teisės aktais ir tiek, kiek reikia Tarybos veiklai užtikrinti, valstybės narės turėtų laikytis šio sprendimo, kai jų kompetentingos institucijos, personalas ir rangovai tvarko ESĮI, kad visi būtų tikri, jog yra užtikrinta lygiavertė ESĮI apsauga“.

47. Taigi, kaip nurodyta Sprendimo 2013/488 1 straipsnio 1 dalyje, šis sprendimas „nustato pagrindinius ESĮI apsaugai užtikrinti skirtus principus ir būtiniausius standartus“. Šio straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad „šie pagrindiniai saugumo principai ir būtiniausi standartai taikomi

[18] Žr., be kita ko, 2016 m. spalio 6 d. Sprendimą *Paoletti ir kt.* (C-218/15, EU:C:2016:748, 14 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2022 m. vasario 24 d. Sprendimą *Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“* (C-262/20, EU:C:2022:117, 60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[19] Žr., be kita ko, 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimą *BPC Lux 2 ir kt.* (C-83/20, EU:C:2022:346, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[20] Žr., be kita ko, 2023 m. lapkričio 30 d. Sprendimą *Ministero dell'Istruzione ir INPS* (C-270/22, EU:C:2023:933, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

Tarybai ir [Tarybos Generaliniam sekretoriatui (toliau – TGS)] ir jų privalo laikytis visos valstybės narės, vadovaudamosi savo atitinkamais nacionaliniais įstatymais ir kitais teisės aktais, kad visi būtų tikri, jog yra užtirtinta lygiavertė ESĮI apsauga“.

48. Šio sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „[ESĮI] – bet kuri informacija arba medžiaga, kuriai suteikta ES slaptumo žyma ir kurią neteisėtai atskleidus galėtų būti padaryta tam tikro dydžio žala Europos Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių interesams“.

49. Siekiant apsaugoti ESĮI reikia, kad valstybės narės priimtų priemones, kai ekonominės veiklos vykdytojai gali susipažinti su tokia informacija.

50. Sprendimo 2013/488 11 straipsnio 1 dalyje „pramoninis saugumas“ apibrėžiamas kaip „priemonių, kurias rangovai arba subrangovai taiko derybų dėl sutarčių sudarymo metu ir visą įslaptintų sutarčių gyvavimo ciklą siekdami užtikrinti ESĮI apsaugą, taikymas. Tokiose sutartyse nenumatoma galimybės susipažinti su slaptumo žyma TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET pažymėta informacija“.

51. Tokias priemones taikyti būtina, nes, kaip nurodyta Sprendimo 2013/488 11 straipsnio 2 dalyje, „TGS sutartimi gali patikėti pramonės arba kitiems subjektams, registruotiems valstybėje narėje <…>, užduotis, kurioms atlikti reikia arba reikės susipažinti su ESĮI arba ją tvarkyti ar laikyti“.

52. Šiomis aplinkybėmis ESĮI apsauga pirmiausia reiškia, kad:

– TGS, kaip perkančioji institucija, užtikrina, kad sudarant įslaptintas sutartis su pramonės ar kitais subjektais būtų laikomasi Sprendime 2013/488 išdėstytų ir sutartyje nurodytų būtiniausių pramoninio saugumo standartų (11 straipsnio 3 dalis),

– kiekvienos valstybės narės nacionalinė saugumo institucija, paskirtoji saugumo institucija ir bet kuri kita kompetentinga institucija, kiek tai įmanoma pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus, užtikrina, kad jų teritorijoje įregistruoti rangovai ir subrangovai derybų dėl sutarčių sudarymo metu arba vykdydami įslaptintą sutartį imtųsi visų tinkamų ESĮI apsaugos priemonių (11 straipsnio 4 dalis), ir

– kiekvienos valstybės narės nacionalinė saugumo institucija, paskirtoji saugumo institucija ar kita kompetentinga saugumo institucija, laikydamosi nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina, kad atitinkamoje valstybėje narėje įregistruoti rangovai ar subrangovai, dalyvaujantys įslaptintose sutartyse arba subrangos sutartyse, pagal kurias jas vykdant arba prieš jas sudarant turi būti suteikta galimybė savo patalpose susipažinti su įslaptinta informacija, pažymėta slaptumo žyma CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba SECRET UE/EU SECRET, turėtų reikiamą slaptumo žymos laipsnį atitinkantį ĮPPP (11 straipsnio 5 dalis).

53. Sprendimo 2013/488 A priedėlyje įslaptinta sutartis apibrėžiama kaip „TGS ir rangovo sudaryta prekių tiekimo, darbų vykdymo arba paslaugų teikimo sutartis, kurią vykdant reikia susipažinti su ESĮI ar ją rengti arba suteikiama galimybė su ja susipažinti ar ją rengti“. O ĮPPP apibrėžiamas kaip „[nacionalinės saugumo institucijos] ar [paskirtosios saugumo institucijos] administracinis patvirtinimas, kad saugumo požiūriu patalpose gali būti užtikrinta nurodyto slaptumo žymos laipsnio ESĮI tinkamo lygio apsauga“.

54. Kaip nurodyta Sprendimo 2013/488 15 straipsnio 3 dalyje, atsakomybė už pagrindinių ESĮI apsaugos principų ir būtiniausių standartų įgyvendinimą tenka pirmiausia valstybėms narėms.

55. Taigi jos, „vadovaudamosi savo atitinkamais nacionaliniais įstatymais ir kitais teisės aktais, [turi imtis] visų atitinkamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad tvarkydami ir saugodami ESĮI [Sprendimo 2013/488] laikytųsi“ įvairūs asmenys, įskaitant tuos, kuriems „dėl jų funkcijų yra suteiktas tinkamas leidimas susipažinti su ESĮI“ (15 straipsnio 3 dalies c punktas), ir „valstybių narių rangovai, dirbantys tiek valstybėse narėse, tiek užsienyje“ (15 straipsnio 3 dalies d punktas).

56. Be to, siekiant įgyvendinti Sprendimo 2013/488 15 straipsnio 3 dalį, šio sprendimo 16 straipsnio 3 dalies a punkte nurodyta, kad valstybės narės turi paskirti už ESĮI apsaugai užtikrinti skirtas saugumo priemones atsakingą nacionalinę saugumo instituciją tam, kad:

– „viešosiose ar privačiose nacionalinėse institucijose, įstaigose ar agentūrose, esančiose valstybės teritorijoje arba užsienyje, laikoma ESĮI būtų apsaugota pagal šį sprendimą“ (16 straipsnio 3 dalies a punkto i papunktis),

– „būtų užtikrintas ESĮI apsaugai skirtų saugumo priemonių reguliarus tikrinimas arba vertinimas“ (16 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktis), ir

– „dėl jų atliekamų funkcijų visų nacionalinėse administracinėse įstaigose dirbančių asmenų ir rangovo pasamdytų asmenų, kuriems gali būti leista susipažinti su CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba aukštesnio laipsnio slaptumo žyma pažymėta informacija, patikimumas būtų tinkamai patikrintas arba jie turėtų kitus tinkamus leidimus pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus“ (16 straipsnio 3 dalies a punkto iii papunktis).

57. Iš šių nuostatų matyti, kad Sprendime 2013/488 valstybėms narėms nustatytos konkrečios pareigos, susijusios su ESĮI apsauga. Pagal vieną iš šių pareigų valstybės narės turi užtikrinti, kad asmenims, kurie vykdydami savo veiklą gali susipažinti su ESĮI, nacionalinės saugumo institucija išduotų patikimumą patvirtinantį pažymėjimą.

58. Apibendrinant darytina išvada, kad Sprendime 2013/488 nustatyta bendra valstybių narių atsakomybė už tai, kad tam tikri asmenys laikytųsi šio sprendimo (15 straipsnio 3 dalis), kad būtų užtikrintas ESĮI apsaugai skirtų nuostatų taikymas (16 straipsnio 3 dalis), ir už tai, kad įslaptintose sutartyse dalyvaujantys rangovai ir subrangovai turėtų ĮPPP (11 straipsnio 5 dalis).

59. Pažymėtina, kad Sprendime 2013/488 ne tik bendrai nustatyta pareiga asmenims, kurie, vykdydami savo veiklą, turi susipažinti su ESĮI, gauti nacionalinės saugumo institucijos išduotą patikimumą patvirtinantį pažymėjimą. Iš tikrųjų šiame sprendime taip pat nustatytos tam tikros taisyklės, reglamentuojančios patikimumo patikrinimo procedūrą ir jos sąlygas.

60. Šio sprendimo V priedo III antraštinėje dalyje yra 8–13 punktai:

„8. ĮPPP išduoda valstybės narės [nacionalinė saugumo institucija] arba [paskirtoji saugumo institucija] ar kita kompetentinga saugumo institucija ir jame pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus nurodoma, kad pramonės arba kitas subjektas savo patalpose gali apsaugoti atitinkamo slaptumo žymos (CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba SECRET UE/EU SECRET) laipsnio ESĮI. Prieš rangovui ar subrangovui arba potencialiam rangovui ar subrangovui suteikiant ESĮI arba galimybę susipažinti su ESĮI, TGS, kaip perkančiajai institucijai, turi būti pateikiamas ĮPPP.

9. Išduodama ĮPPP atitinkama [nacionalinė saugumo institucija] ar [paskirtoji saugumo institucija] mažų mažiausiai:

a) įvertina pramonės ar kitų subjektų patikimumą;

b) įvertina nuosavybę, kontrolę ar nederamos įtakos tikimybę, kurie gali būti laikomi saugumo rizika;

c) įsitikina, kad pramonės arba kitas subjektas patalpose yra sukūręs saugumo sistemą, kuri apima visas atitinkamas saugumo priemones, būtinas, kad būtų apsaugota informacija ar medžiaga, pažymėta CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba SECRET UE/EU SECRET slaptumo žyma, laikantis šiame sprendime nustatytų reikalavimų;

d) įsitikina, kad vadovybės, savininkų ir darbuotojų, kurie turi turėti galimybę susipažinti su informacija, pažymėta CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba SECRET UE/EU SECRET slaptumo žyma, asmens patikimumo statusas yra nustatytas laikantis šiame sprendime nustatytų reikalavimų; ir

e) įsitikina, kad pramonės arba kitas subjektas yra paskyręs patalpų saugumo pareigūną, kuris yra atsakingas vadovybei už saugumo įsipareigojimų tokiame subjekte vykdymo užtikrinimą.

10. Atitinkamais atvejais TGS, kaip perkančioji institucija, praneša atitinkamai [nacionalinei saugumo institucijai / paskirtajai saugumo institucijai] ar kitai kompetentingai saugumo institucijai, kad prieš sudarant sutartį arba sutar[čiai] vykdy[ti] reikalingas ĮPPP. ĮPPP arba [asmens patikimumo pažymėjimo (APP)] reikalaujama prieš sudarant sutartį, tais atvejais, kai ESĮI, pažymėta CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL arba SECRET UE/EU SECRET slaptumo žyma, turi būti suteikta paraiškų teikimo proceso metu.

11. Perkančioji institucija nesudaro įslaptintos sutarties su pasirinktu dalyviu prieš tai negavusi valstybės narės, kurioje yra registruotas atitinkamas rangovas ar subrangovas, [nacionalinės saugumo institucijos / paskirtosios saugumo institucijos] ar kitos kompetentingos saugumo institucijos patvirtinimo, kad reikiamais atvejais yra išduotas tinkamas ĮPPP.

12. ĮPPP išdavusi [nacionalinė saugumo institucija / paskirtoji saugumo institucija] ar kita kompetentinga saugumo institucija praneša TGS, kaip perkančiajai institucijai, apie pasikeitimus, turinčius įtakos ĮPPP. Subrangos sutarties atveju atitinkamai informuojama [nacionalinė saugumo institucija / paskirtoji saugumo institucija] ar kita kompetentinga saugumo institucija.

13. Jeigu atitinkama [nacionalinė saugumo institucija / paskirtoji saugumo institucija] ar kita kompetentinga saugumo institucija panaikina ĮPPP, tai yra pakankamas pagrindas TGS, kaip perkančiajai institucijai, nutraukti įslaptintą sutartį arba pašalinti dalyvį iš konkurso.“

61. Siekiant nustatyti, ar, atsižvelgiant į nurodytas Sąjungos teisės normas, pagrindinėje byloje aptariama situacija reiškia šios teisės įgyvendinimą, mano nuomone, reikia atskirti pažymėjimą, kurį turėjo *Protectus*, kad galėtų susipažinti su įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę, ir pažymėjimą, pagal kurį ji galėjo susipažinti su ESĮI.

62. Taigi situacija, dėl kurios NST, viena vertus, išdavė *Protectus leidimą dirbti ar susipažinti su slapta informacija*, leidžiantį susipažinti su įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę, ir, kita vertus panaikino šį leidimą, mano manymu, nereiškia Sąjungos teisės įgyvendinimo. Iš tikrųjų

Sprendime 2013/488 nėra nuostatų, kurios reglamentuotų nacionalinių institucijų priimtus sprendimus dėl galimybės nacionalinėje teisėje numatytais tikslais susipažinti su įslaptinta informacija pagal šią teisę. Be to, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad kitais Sąjungos teisės aktais kokia nors forma būtų suderintos nacionalinės taisyklės, reglamentuojančios tokios informacijos statusą. Beje, Teisingumo Teismas neseniai Sprendime *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* konstatavo, kad taisyklės, susijusios su informacijos įslaptinimu ir išslaptinimu pagal nacionalinės teisės aktus, nėra Sąjungos teisės aktu suderintų taisyklių dalykas [21].

63. Tai reiškia, kad Slovakijos teisės aktai, reglamentuojantys įmonei išduodamą leidimą dirbti ar susipažinti su slapta informacija, taip pat priemonės, kurių Slovakijos valdžios institucijos imasi dėl tokio leidimo, turi būti laikomi patenkančiais tik į nacionalinės teisės sritį, taigi nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Taigi neatrodo, kad sprendimo panaikinti įmonei išduotą leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija teisėtumo vertinimas savaime yra „Sąjungos teisės įgyvendinimo“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, forma.

64. Priešingai, situacija, dėl kurios NST, viena vertus, išdavė Protectus *įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą*, suteikiantį teisę susipažinti su ESĮI, žymima slaptumo žyma SECRET UE/EU SECRET, ir, kita vertus, panaikino šį pažymėjimą, mano nuomone, reiškia Sąjungos teisės įgyvendinimą.

65. Iš tikrųjų įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, kuriame, primenu, pagal Slovakijos teisės aktus nurodomas didžiausias ESĮI, su kuria asmuo gali susipažinti, įslaptinimo lygis ir atitinkamos Sąjungos teisės aktų nuostatos, pagal kurias šis asmuo gali susipažinti su įslaptinta informacija, gali būti laikomas pažymėjimu, kurio tikslas ir poveikis sutampa su Sprendime 2013/488 nurodyto ĮPPP tikslu ir poveikiu. Be to, kaip matyti iš šio sprendimo, nacionalinė saugumo institucija, šiuo atveju – NST, yra atsakinga už patikimumo patikrinimo procedūros vykdymą. Iš Slovakijos teisės aktų taip pat matyti, kad patikimumo patikrinimo procedūra siekiama asmeniui, turinčiam patikimumo patvirtinimo pažymėjimą, leisti susipažinti su įslaptinta informacija, susijusia su užduočių vykdymu pagal Slovakijos Respublikai privalomą tarptautinę sutartį [22], o iš to galima daryti išvadą, kad šiais teisės aktais nėra siekiama vien nacionalinio tikslo, kuris tokiu atveju skirtųsi nuo Sprendimu 2013/488 siekiamo tikslo.

66. Pridurtina, kad motyvai, kuriais remdamasi NST panaikino pareiškėjos pagrindinėje byloje įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą, iš esmės susiję su tuo, kad ji kelia saugumo pažeidimo riziką dėl komercinių ryšių, galinčių pakenkti Slovakijos Respublikos interesams saugumo srityje, ir veiksmų, prieštaraujančių šios valstybės narės ekonominiams interesams, gali būti nagrinėjami kaip reiškiantys, kad pareiškėja pagrindinėje byloje nebesilaikė Sprendimo 2013/488 V priede [23] nurodytų būtiniausių ĮPPP išdavimo sąlygų.

67. Aplinkybė, kad pagal Slovakijos teisės aktus įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimas susijęs su įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija galiojimu [24], mano nuomone, negali lemti to, kad pagrindinėje byloje aptariama situacija būtų atsieta nuo Sąjungos teisės taikymo srities. Iš tikrųjų ir šis leidimas, ir šis pažymėjimas buvo panaikinti būtent dėl nustatytos saugumo pažeidimo rizikos.

[21] Žr. Sprendimo *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* 103 punktą.

[22] Žr. Įstatymo Nr. 215/2004 60 straipsnio 7 dalį, kuri, siejama su Įsakymo Nr. 134/2016 5 straipsnio 6 dalimi, yra taikoma įmonės patikimumą patvirtinančiam pažymėjimui.

[23] Pirmiausia žr. šio priedo 9 punkto a ir b papunkčius.

[24] Žr. Įsakymo Nr. 134/2016 5 straipsnio 4 dalies a punktą.

68. Be to, ryšys tarp įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo ir įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija galiojimo, mano nuomone, yra logiškas, nes, kaip rašytinėse pastabose nurodo komitetas, jei aptariamo subjekto atveju pagal nacionalinę teisę buvo nustatyta saugumo pažeidimo rizika, ši rizika negali apsiriboti Slovakijos Respublikos teritorija, jos buvimas būtinai turi būti pripažintas dėl visų šios valstybės narės išorės santykių sričių. Aptariamoje srityje valstybių narių interesai ir Sąjungos interesai yra glaudžiai susiję, taigi normalu, kad nacionaliniu lygmeniu nustatyta saugumo pažeidimo rizika, remiantis, be kita ko, įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę, turi tiesioginę įtaką leidimui susipažinti su ESĮI gauti. Šis ryšys tarp valstybių narių interesų ir Sąjungos interesų nurodytas ir pačioje sąvokos „ESĮI“ apibrėžtyje, pateikiamoje Sprendimo 2013/488 2 straipsnio 1 dalyje, kurioje pabrėžiama, kad tokia informacija – tai informacija, „kurią neteisėtai atskleidus galėtų būti padaryta tam tikro dydžio žala *Europos Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių interesams*“ [25].

69. Taip pat pažymėtina, kad aptariamos įmonės pažeidžiamumą gali lemti įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę, tačiau tai nepanaikina galimybės, kad įgyvendinama Sąjungos teisė, kiek tai susiję su dokumento, leidžiančio asmeniui susipažinti su ESĮI, panaikinimu. Patikslintina, jog aplinkybė, kad, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo nutarties dėl šio prašymo 35 ir 37 punktuose, nacionalinio įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija panaikinimas buvo pagrįstas vien patikimumo kriterijumi saugumo požiūriu, kaip jis apibrėžtas nacionalinės teisės aktuose, netrukdo tam, kad pagrindinėje byloje aptariama situacija reikštų Sąjungos teisės įgyvendinimą. Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, nors tik pačios valstybės narės turi nustatyti savo esminius saugumo interesus ir imtis priemonių vidaus ir išorės saugumui užtikrinti, vien aplinkybė, kad buvo imtasi nacionalinės priemonės, siekiant užtikrinti nacionalinį saugumą, nereiškia, jog Sąjungos teisė netaikoma ir kad valstybės narės neturi jos laikytis, kaip reikalaujama [26].

70. Dėl aplinkybės, kad Slovakijos teisės aktai nebuvo priimti būtent dėl Sprendimo 2013/488 taikymo, primintina, jog tai, kad nacionalinės teisės aktai buvo priimti ne siekiant perkelti Sąjungos teisės aktą, neturi reikšmės, jei taikant šiuos aktus faktiškai įgyvendinama Sąjungos teisė [27].

71. Mano nuomone, nesvarbu, kad pagal Sprendimą 2013/488 valstybėms narėms paliekama didelė diskrecija nustatyti saugumo pažeidimo rizikos buvimą ir kriterijus vykstant ĮPPP išdavimo, pakeitimo ar panaikinimo procedūrai. Ši situacija atitinka situaciją, kai Sąjungos teisės aktas suteikia valstybėms narėms laisvę pasirinkti iš kelių taikymo būdų arba diskrecijos ar vertinimo teisę, kuri yra sudėtinė šiame akte nustatytos tvarkos dalis [28].

72. Be to, aplinkybė, kad nacionalinės valdžios institucijos ir procedūros yra sutelktos siekiant vykdyti Sprendime 2013/488 nurodytas pareigas, netrukdo konstatuoti, kad įgyvendinama Sąjungos teisė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį. Tai tiesiog klasikinė taisyklės, kad valstybės narės per savo nacionalines struktūras ir procedūras turi užtikrinti Sąjungos teisės normų, kuriomis joms nustatomos pareigos, taikymą, išraiška.

[25] Pasviruoju šriftu išskirta mano. Sprendimo 2013/488 B priedėlis, kuriame nurodyti slaptumo žymų atitikmenys, taip pat patvirtina glaudų ryšį tarp nacionalinių klasifikacijų ir Sąjungos klasifikacijų.

[26] Žr., be kita ko, 2021 m. liepos 15 d. Sprendimą *Ministrstvo za obrambo* (C-742/19, EU:C:2021:597, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[27] Pagal analogiją žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 28 punktas).

[28] Žr. 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimą *TSN ir AKT* (C-609/17 ir C-610/17, EU:C:2019:981, 50 punktas).

73. Mano nuomone, formalios teisės gauti ar išlaikyti ĮPPP nebuvimas taip pat nėra sąlyga, kuri galėtų būtų nustatyta norint taikyti Chartiją.

74. Taigi ESĮI apsaugą užtikrina valstybės narės ir jų nacionalinės saugumo institucijos pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus [29]. Šios nuorodos į nacionalinę teisę negalima suprasti kaip paliekančios valstybėms narėms diskreciją savarankiškai nustatyti ESĮI apsaugos sistemą. Vadinasi, valstybės narės privalo užtikrinti tokią apsaugą pagal Sąjungos teisėje nustatytus standartus.

75. Apskritai, mano nuomone, neįmanoma teigti, kad Sąjungos teisė nesusijusi su ESĮI apsaugos taisyklių apibrėžtimis ir įgyvendinimu, nors šiomis taisyklėmis siekiama užtikrinti tinkamą Sąjungos veikimą. Tai reikštų, kad leidimo susipažinti su tokia informacija suteikimas arba panaikinimas gali būti laikomas valstybių narių naudojimusi turima kompetencija, kuri nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, taigi ir į Chartijos taikymo sritį. Priešingai, įslaptintos informacijos apsaugos srities nacionalinės teisės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, mano nuomone, turi būti taikomos atsižvelgiant į Sąjungos teisę.

76. Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, atsižvelgiant į Sprendime 2013/488 nustatytas ESĮI apsaugos taisykles, nacionalinė institucija, išduodanti įmonės patikimumą patvirtinantį pažymėjimą, prilygstantį ĮPPP, suteikia leidimą, numatytą Sąjungos teisėje. Šio leidimo, kaip ir jo panaikinimo, pasekmės apibrėžtos Sąjungos teisėje ir susijusios iš esmės su atitinkamo asmens ir Sąjungos institucijų santykiais. Be to, kompetentinga nacionalinė institucija, nusprendusi panaikinti ĮPPP, veikia vykdydama Sąjungos institucijų jai pavestą užduotį siekiant užtikrinti ESĮI apsaugą. Vadinasi, ši institucija turi laikytis minimalių reikalavimų, apibrėžtų Sąjungos teisėje.

77. Kalbant apie pareiškėją pagrindinėje byloje, taip pat pabrėžtina, kad Sprendimo 2013/488 taikymo asmenims sritis yra labai plati. Šiuo klausimu pažymėtina, kad šio sprendimo V priedo 8 punktas suformuluotas bendrai, nes jame nėra išsamiai išvardyti asmenys, kuriems turi būti išduotas ĮPPP [30].

78. Be to, minėtame punkte nurodyta, kad, „prieš rangovui ar subrangovui arba potencialiam rangovui ar subrangovui suteikiant ESĮI arba galimybę susipažinti su ESĮI, TGS <…> turi būti pateikiamas ĮPPP“. Iš šios nuostatos matyti, kad Sprendime 2013/488 nurodytas patikimumą patvirtinantis pažymėjimas gali būti išduotas *potencialiam* rangovui, o tai labai bendro pobūdžio formuluotė, kuri gali būti taikoma tokiai įmonei, kaip pareiškėja pagrindinėje byloje. Taip pat patikslintina, kad šio sprendimo A priedėlyje „rangovas“ apibrėžiamas kaip „fizinis arba juridinis asmuo, turintis teisnumą ir veiksnumą sudaryti sutartis“, o ne kaip asmuo, esamu metu susietas su Taryba sutartimi arba jau ėmęsis veiksmų sutartiniams santykiams sukurti.

79. Kalbant apie *Protectus* situaciją, kiek tai susiję su jos galimu susipažinimu su ESĮI, svarbu tai, kad net jeigu su tokia informacija iš tikrųjų nesusipažino, ši įmonė pateikė prašymą išduoti jos patikimumą patvirtinantį pažymėjimą, kuriuo pirmiausia siekiama leisti jo turėtojui susipažinti su ESĮI. Be to, per posėdį *Protectus* nurodė, kad turi galiojančias sutartis su *Ministerstvo hospodárstva*

[29] Žr., be kita ko, Sprendimo 2013/488 1 straipsnio 2 dalį, 11 straipsnio 4–6 dalis ir 15 straipsnio 3 dalį. Pagal abipusiškumo principą šio sprendimo 4 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad, „valstybėms narėms nacionaline slaptumo žyma pažymėtą įslaptintą informaciją įtraukus į Sąjungos struktūras ar tinklus[,] Taryba ir TGS tą informaciją apsaugo laikydamiesi reikalavimų, taikomų lygiaverčio slaptumo žymos laipsnio ESĮI, kaip nustatyta B priedėlyje pateiktoje slaptumo žymų atitikmenų lentelėje“.

[30] Žr. šios išvados 60 punktą.

(Ekonomikos ministerija, Slovakija). Neatmestina, kad tokios rūšies sutartiniai santykiai gali apimti ESĮI, nes susipina sritys, susijusios su nacionaliniu lygmeniu įslaptintos informacijos apsauga ir su ESĮI apsauga.

80. Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes ir pagrindinėje byloje taikant Teisingumo Teismo suformuotoje jurisprudencijoje nustatytus kriterijus, mano nuomone, reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei teigia visos šio proceso šalys, išskyrus *Protectus*, valstybė narė įgyvendina Sąjungos teisę pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, kai vienas iš jos teismų tikrina sprendimo, kuriuo panaikinamas įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, leidžiantis susipažinti su ESĮI, lygiavertis ĮPPP, kaip tai suprantama pagal Sprendimo 2013/488 11 straipsnį ir V priedą, teisėtumą. Šiuo aspektu nesvarbu, ar nacionalinės teisės aktuose nustatytas ryšys tarp šio įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo ir nacionalinio įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija galiojimo, jei šio pažymėjimo panaikinimas grindžiamas išvada, kad jo turėtojas kelia saugumo pažeidimo riziką. Tai reiškia, kad Chartija taikytina pagrindinėje byloje.

C. Dėl antrojo prejudicinio klausimo

81. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo atsakyti dėl procesinių garantijų, pagal Chartijos 47 straipsnį suteiktinų įmonei, kurios ĮPPP panaikino nacionalinė saugumo institucija, iš dalies remdamasi įslaptinta informacija, su kuria ši įmonė negalėjo susipažinti. Konkrečiau kalbant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar pagal šį straipsnį draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos atitinkamam asmeniui ir jo advokatui neužtikrinama galimybės susipažinti su ĮPPP panaikinimą pagrindžiančia įslaptinta informacija ir pagal kuriuos teismas negali užtikrinti tokios galimybės, nors pats gali susipažinti su šia įslaptinta informacija.

82. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš Įstatymo Nr. 215/2004 26 straipsnio 3 dalies, siejamos su šio įstatymo 50 straipsnio 6 dalimi, matyti: kai NST nusprendžia, kad asmuo negali susipažinti su įslaptinta informacija, ji savo sprendime turi nurodyti tai pagrindžiančius motyvus, argumentus, kuriais vadovavosi vertindama įrodymus, taip pat pateikti informaciją dėl galimybės skųsti sprendimą.

83. Tiek pagal NST praktiką, tiek pagal komiteto praktiką įvairi įslaptinta informacija, kuria grindžiami jų sprendimai, motyvuojamojoje dalyje nepateikiama. Šiuose sprendimuose tik nurodomas rašytinių įrodymų, kuriuose yra tokios informacijos, pavadinimas.

84. Kadangi rašytiniuose įrodymuose yra įslaptintos informacijos, su jais negali susipažinti asmuo, kuriam taikoma įmonės patikimumo patikrinimo procedūra.

85. Jei šis asmuo pateikia skundą dėl sprendimo, kuriuo panaikinamas leidimas dirbti ar susipažinti su slapta informacija arba įmonės patikimumo pažymėjimas, teismas, nagrinėjantis tokį skundą, pagal Įstatymo Nr. 215/2004 34 straipsnio 1 dalies f punktą gali be apribojimų susipažinti su visa įslaptinta informacija, esančia bylos medžiagoje.

86. Pagal Įstatymo Nr. 215/2004 35 straipsnio 3 dalį atitinkamo asmens advokatas taip pat gali susipažinti su šia įslaptinta informacija, bet tik gavęs institucijos, kuri nustatė aptariamą įslaptintą informaciją ir pranešė apie tai NST, sutikimą. Tokiu atveju advokatas privalo užtikrinti šios informacijos konfidencialumą, o praktiškai tai reiškia, kad jis negali su ja supažindinti savo kliento.

87. Prieš nagrinėjant išvardytų procesinių garantijų suderinamumą su Chartijos 47 straipsniu reikia, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo, atsakyti į klausimą, ar šis straipsnis taikomas situacijai, aptariamai pagrindinėje byloje.

1. Dėl Chartijos 47 straipsnio taikymo

88. Įgyvendindamos Sąjungos teisę valstybės narės pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį turi užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, kylančių pirmiausia iš Chartijos 47 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose įtvirtintų teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą [31].

89. Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad Sąjungos teisės įgyvendinimas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, lemia Chartijos 47 straipsnio taikymą [32]. Taigi Sąjungos teisės įgyvendinimo sąlygą ir būtinumą laikytis pastarojo straipsnio sietų tam tikras automatizmas.

90. Vis dėlto atrodo, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog tokio automatizmo nėra.

91. Iš tikrųjų iš šios jurisprudencijos matyti, kad Chartijos 47 straipsnio taikymas konkrečiu atveju reiškia, jog asmuo, kuris juo remiasi, remiasi ir Sąjungos teisės užtikrinamomis teisėmis ar laisvėmis arba kad yra vykdomas tokio asmens baudžiamasis persekiojimas, kuriuo įgyvendinama Sąjungos teisė [33]. Ši sąlyga papildo bendrąją sąlygą, susijusią su Sąjungos teisės įgyvendinimu, nustatytą Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje [34], kuri yra pirmojo klausimo dalykas.

92. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar pareiškėja pagrindinėje byloje gali remtis Sąjungos teisės užtikrinama teise, ir prašo Teisingumo Teismo nustatyti, ar Sprendime 2013/488 nustatytomis taisyklėmis galima pareiškėjos pagrindinėje byloje naudai pagrįsti Sąjungos teisės užtikrinamą teisę, kurios apsauga ji gali remtis nurodydama Chartijos 47 straipsnį.

93. Manau, kad nagrinėjamu atveju ši sąlyga yra įvykdyta.

94. Tiesa, kaip minėta, pagal Sprendimą 2013/488 valstybėms narėms paliekama didelė diskrecija spręsti, kuriais atvejais turi būti išduotas arba panaikintas ĮPPP. Pagal šio sprendimo V priedą reikalaujama, kad valstybės narės prieš išduodamos ĮPPP atliktų tam tikrus minimalius patikrinimus, tačiau tam tikromis aplinkybėmis jos gali nesuteikti suinteresuotiesiems asmenims teisės gauti ĮPPP. Jie taip pat neturi teisės išlaikyti savo pažymėjimo, nors ir toliau atitinka minimalias šiame sprendime nustatytas sąlygas.

95. Vis dėlto manau, kad, nors Sprendimas 2013/488 nesuteikia įmonei nei teisės gauti ĮPPP, nei teisės jį išlaikyti, šiuo sprendimu jai suteikiama speciali teisė sudaryti Tarybos nurodytas įslaptintas sutartis.

[31] Žr., be kita ko, 2023 m. birželio 22 d. Sprendimą *K. B. ir F. S. (Nagrinėjimas savo iniciatyva baudžiamosios teisės srityje)* (C-660/21, EU:C:2023:498, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[32] Žr., be kita ko, 2023 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Funke* (C-626/21, EU:C:2023:412, 76 punktas).

[33] Žr., be kita ko, 2022 m. vasario 22 Sprendimą *RS (Konstitucinio teismo sprendimų padariniai)* (C-430/21, EU:C:2022:99, 34 punktas), 2022 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Harman International Industries* (C-175/21, EU:C:2022:895, 32 punktas) ir 2023 m. gegužės 4 d. Sprendimą *Agenția Națională de Integritate* (C-40/21, EU:C:2023:367, 84 punktas).

[34] Žr. 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 42 ir 51 punktai).

96. Be to, siekiant nustatyti, ar taikomas Chartijos 47 straipsnis, mano nuomone, reikia atsižvelgti į pasekmes, kurias įmonei gali lemti sprendimas panaikinti ĮPPP. Šiuo klausimu primintina, jog Sprendimo 2013/488 V priedo 13 punkte nurodyta, kad, „jeigu [toks pažymėjimas panaikinamas], tai yra pakankamas pagrindas TGS, kaip perkančiajai institucijai, nutraukti įslaptintą sutartį arba pašalinti dalyvį iš konkurso“. Atsižvelgdamas į neigiamas pasekmes, kurių įmonei gali turėti sprendimas panaikinti ĮPPP, manau, kad ginčydama tokio sprendimo teisėtumą ji gali pagrįstai reikalauti, kad būtų laikomasi su veiksminga teismine apsauga susijusių reikalavimų.

97. Bet kuriuo atveju pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją apsauga nuo savavališko arba neproporcingo viešosios valdžios kišimosi į fizinio ar juridinio asmens privačią sferą yra bendrasis Sąjungos teisės principas [35]. Teisingumo Teismo teigimu, šia apsauga juridinis asmuo gali remtis kaip pagal Sąjungos teisę užtikrinama teise, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnio pirmą pastraipą, teisine tvarka ginčydamas sau nepalankų aktą [36].

98. Mano nuomone, įrodyta, kad Chartijos 47 straipsnis taikytinas, todėl reikia patikslinti, kokias procesines garantijas įmonė, kaip antai *Protectus*, gali turėti pagal šį straipsnį pagrindinėje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis.

2. Dėl garantijų, kylančių iš Chartijos 47 straipsnio, dėl galimybės susipažinti su ESĮI

99. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai dėl procesinių taisyklių, nustatytų Slovakijos teisės aktuose, atitikties Chartijos 47 straipsniui kyla iš tariamo skirtumo tarp Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencijos ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos rungimosi principo apribojimo esant įslaptintai informacijai srityje.

[35] Dėl klausimo, ar juridiniam asmeniui, dėl kurio kompetentinga nacionalinė institucija priėmė sprendimą, nurodydama pateikti tam tikrą informaciją, arba sprendimą skirti sankciją už šio nurodymo nevykdymą, tokių sprendimų priėmimo atveju turi būti pripažinta teisė į veiksmingą teisinę gynybą, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnyje, žr., be kita ko, 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 51 punktas), 2020 m. spalio 6 d. Sprendimą *Liuksemburgo valstybė (Teisė apskųsti prašymą pateikti informaciją mokesčių srityje)* (C-245/19 ir C-246/19, EU:C:2020:795, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimą *Liuksemburgo valstybė (Informacija apie mokesčių mokėtojų grupę)* (C-437/19, EU:C:2021:953, 87 punktas).

[36] Žr., be kita ko, 2020 m. spalio 6 d. Sprendimą *Liuksemburgo valstybė (Teisė apskųsti prašymą pateikti informaciją mokesčių srityje)* (C-245/19 ir C-246/19, EU:C:2020:795, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimą *Liuksemburgo valstybė (Informacija apie mokesčių mokėtojų grupę)* (C-437/19, EU:C:2021:953, 87 punktas).

100. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, 2017 m. rugsėjo 19 d. Sprendime *Regner prieš Čekijos Respubliką*[37] EŽTT pripažino, jog tam, kad nebūtų pažeista EŽTK 6 straipsnio 1 dalis, labai svarbu, kad teismas, turintis jurisdikciją tikrinti sprendimo panaikinti patikimumo pažymėjimą teisėtumą, galėtų susipažinti su visa įslaptinta informacija, kuria grindžiamas toks sprendimas[38].

101. Taigi taikant Chartijos 52 straipsnio 3 dalį atrodo, jog, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, pakanka, kad tik teismas, turintis suteikti atitinkamam asmeniui teisminę apsaugą, galėtų susipažinti su įslaptinta informacija.

102. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, to nebūtinai pakanka. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu pirmiausia remiasi Sprendimu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.*

103. Taigi Teisingumo Teismo prašoma nustatyti, ar ESĮI apsaugos srityje Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose nustatyta, kad sprendime panaikinti ĮPPP nenurodoma įslaptinta informacija, kuria buvo remiamasi priimant šį sprendimą, atitinkamas juridinis asmuo negali susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga, šio asmens advokatas gali susipažinti su šios bylos medžiaga, jeigu gauna šios institucijos sutikimą ir užtikrina perduotos informacijos konfidencialumą, o nacionalinis teismas, atsakingas už šio sprendimo teisėtumo kontrolę, savo ruožtu gali susipažinti su visa įslaptinta informacija, esančioje šioje bylos medžiagoje.

104. Siekiant atsakyti į šį klausimą pažymėtina, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti: kadangi taikytinose Sąjungos teisės nuostatose nepatikslinta, kaip valstybės narės turi užtikrinti atitinkamo asmens teisės į gynybą paisymą, kai jo teisė susipažinti su savo bylos medžiaga ribojama pagal nacionalinės teisės aktus, konkreti šiuo tikslu vykdomų procedūrų tvarka nustatoma pagal kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemą, vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu, tačiau ji neturi būti mažiau palanki nei ta, kuri taikoma

[37] CE:ECHR:2017:0919JUD003528911. Šioje byloje *Národní bezpečnostní úřad* (Čekijos Respublikos nacionalinio saugumo tarnyba, toliau – tarnyba) nusprendė panaikinti leidimą dirbti ar susipažinti su slapta informacija, išduotą pareiškėjui tam, kad jis galėtų eiti *Prvního náměstka ministra obrany* (gynybos viceministras, Čekijos Respublika) pareigas, remdamasi tuo, kad suinteresuotasis asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui. Vis dėlto sprendime nebuvo atskleista įslaptinta informacija, kuria remiantis jis buvo priimtas; kadangi ši informacija buvo priskirta prie kategorijos „slapta“, pagal įstatymą suinteresuotajam asmeniui nebuvo galima jos atskleisti. Vėliau *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas, Čekijos Respublika), kuriam aptariamus dokumentus buvo pateikusi tarnyba, atmetė pareiškėjo pateiktą skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti minėtą sprendimą. Pareiškėjui ir jo advokatui nebuvo leista susipažinti su šiais dokumentais. Vėliau ieškovo pateikti kiti skundai nebuvo tenkinti. EŽTT pareiškėjas rėmėsi Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (pasirašytos 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje) (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalies pažeidimu. Jis teigė, kad administracinė procedūra vyko nesąžiningai, nes nebuvo galima susipažinti su lemiamos reikšmės turėjusiu įrodymu, kuris buvo kvalifikuotas kaip konfidenciali informacija ir kurį teismams pateikė kita proceso šalis.

[38] Žr. sprendimo 152 punktą. Pareiškėjo nacionaliniuose teismuose pradėtas procesas buvo apribotas dviem aspektais, susijusiais su bendrosios teisės taisyklėmis, kuriomis siekiama užtikrinti teisingą bylos nagrinėjimą: viena vertus, su įslaptintais dokumentais ir įslaptinta informacija nebuvo leista susipažinti nei jam, nei jo advokatui; kita vertus, kadangi sprendimas dėl panaikinimo buvo pagrįstas tokiais dokumentais ir tokia informacija, jiems nebuvo nurodyti sprendimo motyvai (150 punktas). Išnagrinėjęs visą aptariamą procesą EŽTT padarė išvadą, kad EŽTK 6 straipsnio 1 dalis nebuvo pažeista. Darydamas tokią išvadą EŽTT pirmiausia atsižvelgė į nacionaliniams teismams suteiktus įgaliojimus. Taigi tie teismai galėjo be apribojimų susipažinti su visais įslaptintais dokumentais, kuriais tarnyba grindė savo sprendimą; jie buvo įgalioti išsamiai išnagrinėti tarnybos nurodytas priežastis, dėl kurių nebuvo galima leisti susipažinti su įslaptinta informacija, ir nurodyti leisti susipažinti su informacija, kuri, jų nuomone, neturi būti įslaptinta; jie taip pat galėjo įvertinti tarnybos sprendimo, kuriuo nurodoma panaikinti leidimą dirbti ar susipažinti su slapta informacija, pagrįstumą ir prireikus panaikinti savavališką sprendimą (152 punktas). Jų jurisdikcija apėmė visas faktines bylos aplinkybes ir neapsiribojo ieškovo, kuris buvo išklausytas teisme ir galėjo pateikti savo rašytines pastabas, argumentų išnagrinėjimu (153 punktas). Atsižvelgdamas į tai, EŽTT nusprendė, kad teismai, į kuriuos buvo kreiptasi, tinkamai naudojosi turimais kontrolės įgaliojimais vykstant tokios rūšies procesui, kiek tai susiję tiek su būtinybe išlaikyti įslaptintų dokumentų konfidencialumą, tiek su ieškovui išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija panaikinimo pagrindimu, ir motyvavo savo sprendimus atsižvelgdami į konkrečias bylos aplinkybes (154 punktas).

panašioms vidaus situacijoms (lygiavertiškumo principas), ir dėl jos naudotis Sąjungos teisės sistemoje nustatytomis teisėmis neturi būti praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga (veiksmingumo principas) [39].

105. Dėl lygiavertiškumo principo primintina, kad, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, iš Įstatymo Nr. 215/2004 26 straipsnio 3 dalies, siejamos su šio įstatymo 50 straipsnio 6 dalimi, matyti: kai NST nusprendžia, kad asmuo negali susipažinti su įslaptinta informacija pagal nacionalinę teisę, pirmiausia, jei nustatyta, kad šis asmuo kelia saugumo pažeidimo riziką, ji savo sprendime turi nurodyti tai pagrindžiančius motyvus, argumentus, kuriais vadovavosi vertindama įrodymus, taip pat pateikti informaciją dėl galimybės skųsti sprendimą.

106. Šios procesinės garantijos, reiškiančios, kad yra motyvuotas sprendimas, turėtų būti taikomos ir sprendimui panaikinti ĮPPP, nebent nebūtų paisoma lygiavertiškumo principo. Taigi, mano nuomone, neabejotina, kad įmonė, kaip antai *Protectus*, dėl kurios priimtas toks sprendimas, turi galėti sužinoti bent jau pagrindinius motyvus, kuriais jis grindžiamas, Įstatyme Nr. 215/2004 nustatytomis sąlygomis, kaip jas yra išaiškinę nacionaliniai teismai. Atrodo, kad taip ir yra dėl ryšio, kuris Slovakijos teisės aktuose nustatytas tarp įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija ir įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo.

107. Vis dėlto reikia konstatuoti, jog iš lygiavertiškumo principo negalima daryti išvados, kad asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, turi būti leista susipažinti su įslaptinta informacija, kuria grindžiamas šis sprendimas. Iš tikrųjų, kaip minėta, pagal NST ir komiteto praktiką įvairi įslaptinta informacija, kuria grindžiami jų sprendimai, šių sprendimų motyvuojamojoje dalyje nenurodoma. Taigi šį aspektą reikia nagrinėti atsižvelgiant į veiksmingumo principą.

108. Dėl šio principo svarbu pabrėžti, kad jo laikomasi tik su sąlyga, kad atitinkama procesinė taisyklė atitinka pagal Chartijos 47 straipsnį užtikrinamą teisę į veiksmingą teisminę gynybą [40]. Taigi valstybių narių pareiga užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių veiksmingumą reiškia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimą, įtvirtintą šiame 47 straipsnyje, kurio turi paisyti nacionalinis teismas. Į šią gynybą turi būti atsižvelgiama tiek nurodant teismus, turinčius jurisdikciją nagrinėti ieškinius, grindžiamus Sąjungos teise, tiek apibrėžiant su tokiais ieškiniais susijusias procesines priemones [41].

109. Taip pat svarbu priminti, kad įgyvendindamos Sąjungos teisę valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, kylančių iš Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintos teisės į veiksmingą teisminę gynybą, pagal kuriuos reikalaujama vykstant teismo procesui paisyti atitinkamo asmens teisės į gynybą [42].

[39] Pagal analogiją žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (79 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija, taip pat 87 punktas).

[40] Šiuo klausimu žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą, pateiktą byloje *An tAire Talmhaíochta Bia agus Mara ir kt.* (C-64/20, EU:C:2021:14, 41 punktas), kurioje nurodyta, kad „veiksmingumo reikalavimas, suprantamas kaip procesinės autonomijos principo taikymo sąlyga <…>, praktiškai sutampa su pagrindine teise į *veiksmingą teisminę gynybą* pagal [Chartijos] 47 straipsnį“.

[41] Žr. be kita ko, 2014 m. liepos 17 d. Sprendimą *Sánchez Morcillo ir Abril García* (C-169/14, EU:C:2014:2099, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2021 m. balandžio 22 d. Sprendimą *Profi Credit Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Teisingumo Teismas taip pat yra patikslinęs, kad veiksmingumo principas „neapima reikalavimų, kylančių iš Chartija garantuojamų pagrindinių teisių, visų pirma teisės į veiksmingą teisminę gynybą“ (žr. 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimą *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Apeliacinio skundo stabdomasis poveikis)* (C-180/17, EU:C:2018:775, 43 punktas)).

[42] Žr., be kita ko, Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* (44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

110. Taigi, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad dėl teisminės kontrolės, užtikrinamos pagal Chartijos 47 straipsnį, kurio paties, primintina, pakanka [43], veiksmingumo reikalaujama, kad atitinkamas asmuo galėtų sužinoti dėl jo priimto sprendimo motyvus arba perskaitęs patį sprendimą, arba jo prašymu pranešus jam šiuos motyvus, neribojant kompetentingo teismo įgaliojimų reikalauti iš atitinkamos institucijos juos pranešti, tam, kad galėtų ginti savo teises geriausiomis įmanomomis sąlygomis ir žinodamas visas aplinkybes nuspręsti, ar tikslinga kreiptis į kompetentingą teismą, taip pat siekiant, kad šis galėtų atlikti visišką atitinkamo nacionalinio sprendimo teisėtumo kontrolę [44]. Teisės į gynybą paisymas reiškia, kad suinteresuotasis asmuo turi turėti galimybę susipažinti ne tik su dėl jo priimto sprendimo motyvais, bet ir su visais byloje esančiais įrodymais, kuriais rėmėsi administracinė institucija, kad galėtų veiksmingai pareikšti nuomonę dėl šių įrodymų [45].

111. Be to, remiantis rungimosi principu, kuris yra Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintos teisės į gynybą dalis, bylos šalims turi būti suteikta teisės susipažinti su visais teismui pateiktais dokumentais arba pastabomis, galinčiais daryti įtaką jo sprendimui, ir dėl jų pareikšti savo nuomonę, o tai reiškia, kad atitinkamas asmuo turi turėti galimybę susipažinti su jo byloje esančiais įrodymais, kurie pateikiami skundą dėl to sprendimo nagrinėjančiam teismui [46].

112. Šiomis aplinkybėmis, kaip nurodyta Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje, teisė susipažinti su bylos medžiaga nėra absoliuti atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį. Taip pat primintina, kad teisė į gynybą nėra absoliuti ir kad su ja susijusi teisė susipažinti su bylos medžiaga gali būti apribota atsižvelgiant į pusiausvyrą tarp, viena vertus, atitinkamo asmens teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir, kita vertus, interesų, kuriais remiamasi siekiant pateisinti bylos medžiagoje esančios informacijos neatskleidimą tam asmeniui, pirmiausia, kai šie interesai susiję su nacionaliniu saugumu [47]. Iš tikrųjų galimi atvejai, kai, vykstant tiek administracinei procedūrai, tiek teismo procesui, būtina neatskleisti atitinkamam asmeniui tam tikros informacijos, pirmiausia dėl priežasčių, susijusių su nacionaliniu saugumu [48].

113. Vis dėlto Teisingumo Teismas nuolat nesutinka, kad teisė į gynybą visiškai netektų veiksmingumo, kad ir kokia jautri būtų aptariama sritis. Jis kiekvienoje byloje ragina nacionalinį teismą ieškoti pusiausvyros tarp teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir saugumo reikalavimų laikymosi.

114. Taigi, Teisingumo Teismo teigimu, nacionaliniam teismui siekiant šios pusiausvyros negali atsitikti taip, kad, atsižvelgiant į būtinybę laikytis Chartijos 47 straipsnio, atitinkamo asmens teisė į gynybą taptų neveiksminga, o jo teisė kreiptis į teismą, kurią jam užtikrina šis straipsnis, netektų prasmės, be kita ko, dėl to, kad šiam asmeniui arba prireikus jo patarėjui teisės klausimais nebūtų nurodyta bent jau motyvų, kuriais grindžiamas dėl jo priimtas sprendimas, esmė [49].

[43] Žr., be kita ko, 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 140 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), taip pat 2024 m. vasario 20 d. Sprendimą *X (Nutraukimo motyvų nebuvimas)* (C-715/20, EU:C:2024:139, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad „vien Chartijos 47 straipsnio pakanka ir jo nereikia tikslinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kad privatiems asmenims būtų suteikta teisė, kuria galima remtis“.

[44] Žr., be kita ko, 2020 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Minister van Buitenlandse Zaken* (C-225/19 ir C-226/19, EU:C:2020:951, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[45] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (92 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[46] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (93 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[47] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (94 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[48] Šiuo klausimu žr., be kita ko, 2013 m. birželio 4 d. Sprendimą *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 54 punktas; toliau – Sprendimas *ZZ*).

[49] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (95 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

115. Dėl šios pusiausvyros tam tikri bylos duomenys atitinkamam asmeniui gali būti nepateikiami, jei šių duomenų atskleidimas gali tiesiogiai ir konkrečiai pakenkti atitinkamos valstybės narės nacionaliniam saugumui, nes, be kita ko, gali kilti pavojus asmenų gyvybei, sveikatai ar laisvei arba gali būti atskleisti specializuotas nacionalinio saugumo funkcijas vykdančių institucijų naudojami specialūs tyrimo metodai, todėl šioms institucijoms kiltų didelių kliūčių ateityje atlikti užduotis arba jos net negalėtų tokių užduočių atlikti [50].

116. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nors pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms leidžiama, ypač kai to reikalauja nacionalinis saugumas, nesuteikti atitinkamam asmeniui tiesioginės prieigos prie visos jo bylos medžiagos, šios teisės – nepažeidžiant veiksmingumo principo, teisės į gerą administravimą ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą – negalima aiškinti taip, kad pagal ją kompetentingoms institucijoms leidžiama taikyti sąlygas, dėl kurių šis asmuo atsidurtų tokioje situacijoje, kai nei jis pats, nei jo patarėjas teisės klausimais neturėtų galimybės faktiškai susipažinti – prireikus vykdant specialią nacionaliniam saugumui užtikrinti skirtą procedūrą – su lemiamos reikšmės šioje byloje turinčiais duomenimis [51].

117. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, viena vertus, tuo atveju, kai byloje esančios informacijos atskleidimas buvo apribotas nacionalinio saugumo pagrindu, atitinkamo asmens teisės į gynybą paistymas nėra pakankamai užtikrinamas, jei šiam asmeniui suteikiama galimybė tam tikromis sąlygomis gauti leidimą susipažinti su šia informacija, kartu visiškai uždraudžiant naudoti taip gautą informaciją per administracinę procedūrą arba per teismo procesą [52].

118. Kita vertus, dėl klausimo, ar atitinkamo asmens teisę į gynybą pakankamai užtikrina jurisdikciją turinčio teismo galimybė susipažinti su byla, reikia pabrėžti, kad tokia galimybe negalima pakeisti atitinkamo asmens ar jo patarėjo teisės klausimais teisės susipažinti su šioje byloje esančia informacija [53]. Taigi teisės į gynybą užtikrinimas vykstant teismo procesui reiškia ne tai, kad jurisdikciją turintis teismas turi turėti visą savo sprendimui priimti reikšmingą informaciją, o tai, kad atitinkamas asmuo – prireikus per tarpininką – galėtų apginti savo interesus, pareikšdamas savo nuomonę dėl šios informacijos [54]. Iš tikrųjų jurisdikciją turinčių teismų prieiga prie byloje esančios informacijos ir procedūrų, garantuojančių atitinkamo asmens teisės į gynybą užtikrinimą, nustatymas yra du atskiri kumuliaciniai reikalavimai [55].

119. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į savo ankstesnius sprendimus, paskiausioje jurisprudencijoje nusprendė, kad bendrasis gero administravimo principas ir Chartijos 47 straipsnis, siejami su SESV 20 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose nustatyta, kad, jei sprendimas atimti arba atsisakyti suteikti teisę gyventi šalyje, priimtas dėl trečiosios šalies piliečio, galinčio pagal šį 20 straipsnį naudotis išvestine teise gyventi šalyje, grindžiamas informacija, kurios atskleidimas keltų pavojų atitinkamos valstybės narės nacionaliniam saugumui, atitinkamas asmuo arba jo patarėjas teisės klausimais gali susipažinti su tokia informacija tik gavęs šiuo tikslu išduotą

[50] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (96 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[51] Pagal analogiją žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (97 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[52] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (98 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[53] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (99 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[54] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (100 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[55] Žr. Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* (59 punktas).

leidimą, tačiau jiems negali būti atskleista motyvų, kuriais grindžiamas toks sprendimas, esmė ir jie bet kuriuo atveju neturi teisės informacijos, su kuria galėjo susipažinti, panaudoti per administracinę procedūrą ar vykstant teismo procesui [56].

120. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar šie argumentai iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos ir jo iki šiol padarytos išvados gali būti perkelti į sritį, susijusią su ESĮI apsauga, o tai leistų konstatuoti, kad pagal Chartijos 47 straipsnį draudžiami nacionalinės teisės aktai, aptariami pagrindinėje byloje.

121. Šis klausimas, mano nuomone, yra teisėtas atsižvelgiant į srities, susijusios su ESĮI apsauga, specifiką, dėl kurios ji skiriasi nuo sričių, kuriose Teisingumo Teismas iki šiol yra pateikęs nuorodų dėl siektinos pusiausvyros tarp teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir interesų, nurodytų siekiant pateisinti tam tikros informacijos neatskleidimą, ypač kai šie interesai susiję su nacionaliniu saugumu.

122. Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad teisės į gynybą, kuri apima teisę susipažinti su bylos medžiaga, pažeidimą reikia vertinti atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno nagrinėjamo atvejo aplinkybes, pirmiausia – į aptariamo akto pobūdį, jo priėmimo aplinkybes ir atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas [57].

123. Šiuo klausimu pabrėžtina, kad ši byla skiriasi nuo bylų, kuriose priimti sprendimai *ZZ*, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.*, taip pat *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)*. Iš tikrųjų, kai kalbama apie sprendimą, kuriuo dėl visuomenės saugumo ribojamas laisvas Sąjungos piliečio judėjimas, arba apie sprendimą, kuriuo dėl grėsmės nacionaliniam saugumui atmetamas tarptautinės apsaugos prašymas ar tokia apsauga panaikinama, arba apie sprendimą, kuriuo dėl nacionalinio saugumo panaikinamas leidimas gyventi šalyje ar atsisakoma išduoti tokį leidimą trečiosios šalies piliečiui, pagal SESV 20 straipsnį galinčiam naudotis teise gyventi šalyje, laikomasi principo, kad reikia išsamiai nurodyti motyvus ir informaciją, kuriais grindžiami tokie sprendimai. Taigi šio principo ribojimas yra išimtis, kuri turi būti aiškinama siaurai [58].

124. Manau, srityje, susijusioje su įslaptintos informacijos apsauga, turi būti vadovaujamasi priešinga logika, laikantis principo, kad draudžiama atskleisti tokią informaciją leidimo su ja susipažinti neturintiems asmenims. Taigi įslaptintos informacijos atskleidimas reiškia šios taisyklės išimtį ir ši informacija gali būti atskleista tik asmenims, kurie atitinka sąlygas, būtinas patikimumą patvirtinančiam pažymėjimui gauti. Kaip išimčiai, tokiam atskleidimui pagrįstai turi būti taikomi griežti apribojimai.

[56] Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (101 punktas).

[57] Žr., be kita ko, 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 97 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[58] Žr. Sprendimo *ZZ* 49 punktą. Vis dėlto pastarajame punkte Teisingumo Teismas patikslino, kad šis siauras aiškinimas neturi lemti to, kad Sąjungos teisės nuostata, kurioje nurodyta atitinkama išimtis, netektų veiksmingumo. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turėjo nustatyti, ar pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios [d]irektyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 30 straipsnio 2 dalį ir 31 straipsnį leidžiama neatskleisti tikslios ir išsamios informacijos apie pagal šios direktyvos 27 straipsnį priimto sprendimo motyvus, aiškinant šios direktyvos nuostatas taip, kad jos atitiktų iš Chartijos 47 straipsnio kylančius reikalavimus, ir, jei taip, tai kiek (50 punktas). Apskritai, dėl taisyklės, pagal kurią išimtys turi būti aiškinamos siaurai, žr. 2022 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *Deutsche Umwelthilfe (Motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimas)* (C-873/19, EU:C:2022:857, 87 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

125. Vadinasi, asmuo, kurio ĮPPP panaikino nacionalinė saugumo institucija, negali vykstant teismo procesui, kuriuo siekiama užginčyti sprendimą panaikinti šį pažymėjimą, reikalauti, kad jam būtų leista susipažinti su įslaptinta informacija, kuria grindžiamas šis sprendimas, neatsižvelgiant į tai, ar informacija įslaptinta pagal nacionalinę, ar pagal Sąjungos teisę. Būtų paradoksalu, jei nacionalinė saugumo institucija panaikintų asmens pažymėjimą, leidžiantį susipažinti su įslaptinta informacija, bet vykstant teismo procesui jis galėtų susipažinti su tokia informacija, kiek ji būtų su juo susijusi. Tai reikštų, kad jam atskleidžiama įslaptinta informacija, kuria remiantis buvo priimtas sprendimas siekiant neleisti jam susipažinti su ESĮI, taigi ir leidžiama susipažinti su įslaptinta informacija siekiant įrodyti, kad, priešingai, nei mano kompetentinga nacionalinė institucija, jam galima susipažinti su tokia informacija. Vadinasi, atsižvelgiant į patį sprendimo panaikinti patikimumą patvirtinantį pažymėjimą tikslą, galimybė asmeniui, dėl kurio priimtas šis sprendimas, susipažinti su įslaptinta informacija, be kita ko, vykstant teismo procesui, mano nuomone, reikštų, kad pažeidžiama taisyklė, pagal kurią su tokia informacija gali susipažinti tik tokį pažymėjimą turintys asmenys.

126. Įslaptintos informacijos neatskleidimo principo taikymas asmenims, kurie vykstant teismo procesui ginčija jų patikimumą patvirtinančio pažymėjimo panaikinimą, pateisinamas atsargumo ir prevencijos reikalavimais, neatsiejamais nuo ESĮI apsaugos srities; taip valstybėms narėms pripažintina didele diskrecija išduoti arba panaikinti ĮPPP.

127. Be to, kaip minėta, Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs, kad būtina tam tikros bylos medžiagos neatskleisti atitinkamai asmeniui, jei tokios medžiagos atskleidimas gali tiesiogiai ir konkrečiai pakenkti atitinkamos valstybės narės nacionaliniam saugumui, nes, be kita ko, gali kilti pavojus asmenų gyvybei, sveikatai ar laisvei arba gali būti atskleisti specializuotas nacionalinio saugumo funkcijas vykdančių institucijų naudojami specialūs tyrimo metodai, todėl šioms institucijoms kiltų didelių kliūčių ateityje atlikti užduotis arba jos net negalėtų tokių užduočių atlikti[59]. Tokie reikalavimai, kuriuos Teisingumo Teismas pirmiausia pabrėžė Sprendime *ZZ*[60] ir prie kurių galima pridėti reikalavimą nepakenkti baudžiamųjų bylų, galimai iškeltų dėl atitinkamo asmens arba jo aplinkos, nagrinėjimui[61], mano nuomone, yra itin reikšmingi su ESĮI apsauga susijusioje srityje.

128. Šiuo klausimu pažymėtina, kad dėl asmenų, kurie prašo išduoti patikimumą patvirtinantį pažymėjimą, taip pat dėl asmenų, kurie jau yra gavę tokį pažymėjimą, atliekami tyrimai siekiant nustatyti bet kokią aplinkybę, galinčią lemti šantažo arba spaudimo jiems pavojų verčiant juos bendradarbiauti su piktavališkomis struktūromis ar subjektais, norinčiais sužinoti jų turimą įslaptintą informaciją. Šie tyrimai pagrįsti objektyviais kriterijais ir metodais, leidžiančiais nustatyti, ar asmuo, paprašęs išduoti patikimumo pažymėjimą arba jau tokį turintis, dėl savo elgesio ar aplinkos yra pažeidžiamas, todėl tretieji asmenys gali tuo pasinaudoti, kad gautų saugomus duomenis. Taigi kompetentinga nacionalinė institucija turi nustatyti, ar asmuo gali būti laikomas patikimu atsižvelgiant į saugumą ir būtiną įslaptintos informacijos konfidencialumą, įsitikindama, kad šis asmuo yra lojalus ir patikimas. Manau, labai svarbu, kad

[59] Žr., be kita ko, Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (96 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[60] Žr. šio sprendimo 66 punktą.

[61] Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 19 d. EŽTT sprendimą *Regner prieš Čekijos Respubliką* (CE:ECHR:2017:0919JUD003528911, 157 punktas); jame šis teismas pažymi, kad buvo vykdomas ieškovo baudžiamasis persekiojimas dėl dalyvavimo vykdant organizuotą nusikalstamą veiką, bendrininkavimo piktnaudžiaujant viešosios valdžios įgaliojimais, bendrininkavimo vykdant viešojo pirkimo ir sutarčių skyrimo procedūras, taip pat dėl bendrininkavimo pažeidžiant privalomas ekonominių santykių srities taisykles. Taigi, EŽTT nuomone, suprantama, kad, esant tokiems įtarimams, valdžios institucijos mano, kad būtina veikti greitai, nelaukiant baudžiamojo proceso baigties ir vengiant ankstyvoje stadijoje atskleisti su suinteresuotais asmenimis susijusius įtarimus, kad nebūtų pakenkta baudžiamajam tyrimui.

būtų išlaikytas ne tik įslaptintos informacijos, leidžiančios nacionalinei saugumo institucijai nustatyti, kad asmuo kelia saugumo pažeidimo riziką, konfidencialumas, bet ir būtinas įrodymų bei tyrimo metodų, kuriais remiantis tokia rizika buvo nustatyta, slaptumas.

129. Taigi tyrimai, kuriais siekiama įvertinti, ar įmonė kelia saugumo pažeidimo riziką, iš esmės turi būti atliekami itin konfidencialiai, juo labiau kad būtina užtikrinti, kad įgyvendinant Sąjungos teisę nebūtų trukdoma naudotis vien nacionaline kompetencija, siekiant apsaugoti įslaptintą informaciją pagal nacionalinę teisę.

130. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad su ESĮI apsauga susijusioje srityje nacionaliniam teismui, turinčiam patikrinti sprendimo panaikinti ĮPPP teisėtumą, reikia vadovautis įslaptintos informacijos neatskleidimo pareiškėjui, kuris ginčija tokį sprendimą, principu.

131. Vis dėlto, kaip paaiškinau pirma, man atrodo, kad Teisingumo Teismo jurisprudencija grindžiama pagrindine mintimi, jog, neatsižvelgiant į aptariamos srities jautrumą, teisė į gynybą negali tapti visiškai neveiksminga, o kontrolė, kurią remdamasis visa svarbia informacija vykdo nacionalinis teismas, negali pakeisti atitinkamo asmens ar jo patarėjo teisės klausimais veiksmingo naudojimosi šia teise. Teisė į gynybą, būtina, viena vertus, kad asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, galėtų pareikšti savo požiūrį, ir, kita vertus, kad teismas, turėdamas visapusišką informaciją, galėtų patikrinti šio sprendimo teisėtumą, mano nuomone, reiškia, kad šis asmuo negali visiškai nežinoti, kuo yra kaltinamas. Be to, nebūtinai visi motyvai, kuriais grindžiamas sprendimas panaikinti ĮPPP, būna susiję su įslaptinta informacija, kaip matyti iš situacijos, susiklosčiusios pagrindinėje byloje. Pridurtina, kad veiksmingam naudojimuisi teise į gynybą, pagal kurį asmuo, iš kurio atimta teisė, kylanti iš ĮPPP, turi galėti ginčyti jam pareikštus priekaištus, neturi daryti poveikio aplinkybė, kad šis asmuo negali reikalauti pripažinti teisę gauti arba išlaikyti tokį pažymėjimą.

132. Taigi manau, kad nors su ESĮI apsauga susijusioje srityje iš esmės turi būti laikomasi principo, kad asmeniui, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, reikia suteikti kuo mažiau informacijos, šiam asmeniui arba prireikus jo patarėjui teisės klausimais turi būti žinoma bent jau motyvų, kuriais grindžiamas šis sprendimas, esmė. Tokia minimali garantija nuolat patvirtinama Teisingumo Teismo jurisprudencijoje[62]. Vis dėlto toliau nurodysiu tam tikrus apribojimus, susijusius su šioje byloje aptariamos srities specifika.

133. Pirma, garantija, kad atitinkamam asmeniui arba prireikus jo patarėjui teisės klausimais turi būti nurodyta bent jau motyvų, kuriais grindžiamas sprendimas panaikinti ĮPPP, esmė, negali lemti netgi dalies įslaptintos informacijos atskleidimo. Taigi šių motyvų esmė turi būti nurodyta griežtai laikantis tokio pobūdžio informacijos konfidencialumo. Be to, tai turi būti nurodyta atsižvelgiant į kitus minėtus viešuosius interesus, pavyzdžiui, į tai, kad negalima atskleisti tyrimo metodų arba pakenkti vykdomiems baudžiamiesiems tyrimams.

134. Antra, manau, jog tam, kad būtų pakankamai užtikrinta asmens, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, teisė į gynybą, nebūtina, kad šiam asmeniui būtų nurodyta visų motyvų, kuriais grindžiamas šis sprendimas, esmė. Mano nuomone, pakanka, kad šis asmuo žinotų motyvo ar motyvų, kurie, nacionalinio teismo manymu, sudaro pakankamą pagrindą šiam

[62] Žr. Sprendimą *ZZ* (65, 68 ir 69 punktai), Sprendimą *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.* (51, 53 ir 60 punktai), taip pat Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (95, 97, 101, 111 ir 116 punktai). Taip pat pažymėtina, kad 2017 m. rugsėjo 19 d. Sprendime *Regner prieš Čekijos Respubliką* (CE:ECHR:2017:0919JUD003528911, 160 punktas) EŽTT reiškė susirūpinimą dėl to, kad asmuo, kurio patikimumą patvirtinantis pažymėjimas yra panaikintas, galėtų, kiek įmanoma suderinant su konfidencialumo išsaugojimu ir tinkamu su šiuo asmeniu susijusio tyrimo vykdymu, gauti bent apibendrintą informaciją apie jam pareikštus priekaištus.

sprendimui pagrįsti, esmę, atsižvelgiant į reikalavimus, susijusius su atsargumu ir prevencija, taip pat į didelę diskreciją, kuri turi būti suteikta kompetentingai nacionalinei institucijai ESĮI apsaugos srityje[63].

135. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad Slovakijos teisės aktuose įtvirtinta pakankamai garantijų, kurios visos kartu leidžia užtikrinti asmens, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, teisę į gynybą.

136. Šiuo klausimu primintina, kad pagal prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą informaciją teismas, tikrinantis šio sprendimo teisėtumą, gali susipažinti su visa nacionalinės institucijos bylos medžiaga. Be to, jei atitinkamas juridinis asmuo negali susipažinti su šios bylos su įslaptinta informacija, kuria kartu su kitais duomenimis buvo grindžiamas šis sprendimas, medžiaga, tai padaryti gali jo advokatas, jei gauna šios institucijos sutikimą ir užtikrina perduotos informacijos konfidencialumą. Taip pat pažymėtina, kad vykstant teismo procesui pareiškėjos pagrindinėje byloje advokato prašymu NST leido jam susipažinti su dviem įslaptintais rašytiniais įrodymais.

137. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, be šios įslaptintos informacijos, NST susipažino su neįslaptinta informacija, reiškiančia, be kita ko, kad dėl pareiškėjos pagrindinėje byloje arba jos vadovų atliekamas baudžiamasis tyrimas, kad ji sudarė sutarčių su bendrovėmis, dėl kurių atliekamas toks tyrimas, kad ji šioms bendrovėms mokėjo neįprastas pinigų sumas ir kad buvo įtariama dėl jos darbuotojų ryšių su kita bendrove, su kuria kartu dalyvavo ekonominio pobūdžio konkursuose, neatskleisdama, kad šios abi bendrovės yra bendrai kontroliuojamos. Neginčijama, kad pareiškėja pagrindinėje byloje galėjo pareikšti savo nuomonę dėl tokios informacijos, kurią gavo NST.

138. Be to, NST panaikino pareiškėjai pagrindinėje byloje išduotą leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, remdamasi išvada, kad ši kelia saugumo pažeidimo riziką dėl komercinių ryšių, galinčių pakenkti Slovakijos Respublikos interesams saugumo srityje, ir veiksmų, prieštaraujančių šios valstybės narės ekonominiams interesams. Šio sprendimo motyvuojamojoje dalyje NST darė nuorodą, viena vertus, į neįslaptintą informaciją, kurią išdėstė išsamiai, ir, kita vertus, į įslaptintą informaciją, kurios turinio nepatikslino.

139. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pareiškėja pagrindinėje byloje ginčija įvairius faktinio ir teisinio pobūdžio argumentus, kuriais NST ir komitetas grindė savo išvadą, kad pareiškėja pagrindinėje byloje kelia saugumo pažeidimo riziką, o tai leidžia manyti, kad ji žinojo šiuos argumentus, todėl galėjo juos ginčyti.

140. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad taikant Slovakijos teisės aktuose nurodytas garantijas pareiškėjos pagrindinėje byloje situacija nėra tokia, kad ji nežinotų, kuo yra kaltinama, nors ir negalėjo, mano nuomone, pagrįstai, susipažinti su visa įslaptinta informacija, kurią būtų norėjusi sužinoti. Priešingai, atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą informaciją manau, kad pareiškėjai pagrindinėje byloje buvo pranešta motyvų, kurie gali sudaryti pakankamą pagrindą priimti sprendimą panaikinti jos ĮPPP, esmė; žinoma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi tai patikrinti. Tai reiškia, kad, jei šis teismas

[63] Šiuo klausimu Teisingumo Teismas galėtų vadovautis tuo, ką pripažino dėl ribojamųjų priemonių 2013 m. liepos 18 d. Sprendime *Komisija ir kt. / Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 130 punktas), t. y. tai, kad, atsižvelgiant į šių priemonių prevencinį pobūdį, jeigu atlikdamas skundžiamo sprendimo teisėtumo kontrolę Sąjungos teismas mano, kad bent vienas iš Sankcijų komiteto pateiktoje santraukoje nurodytų motyvų yra pakankamai tikslus ir konkretus, kad jis yra pagrįstas ir pats savaime pakankamas pagrindas šiam sprendimui paremti, aplinkybe, kad kiti iš tų motyvų tokie nėra, negalima pateisinti šio sprendimo panaikinimo. Priešingu atveju Sąjungos teismas panaikina skundžiamą sprendimą.

mano, jog šiame sprendime išdėstytų motyvų pakanka jam pagrįsti, atsižvelgiant į didelę diskreciją, kuri ESĮI apsaugos srityje turi būti suteikta kompetentingai nacionalinei institucijai, ir jei dėl šių motyvų pareiškėja pagrindinėje byloje galėjo pareikšti savo nuomonę (o atrodo, kad taip ir buvo), nėra pagrindo konstatuoti teisės į gynybą pažeidimo.

141. Vadinasi, Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose nustatyta, kad sprendime panaikinti ĮPPP nenurodoma įslaptinta informacija, kuria buvo remiamasi priimant šį sprendimą, atitinkamas juridinis asmuo negali susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga, jei, pirma, šio juridinio asmens advokatas gali su ja susipažinti, kai gauna šios institucijos sutikimą ir užtikrina perduotos informacijos konfidencialumą, antra, nacionalinis teismas, atsakingas už šio sprendimo teisėtumo kontrolę, gali susipažinti su visa įslaptinta informacija, esančia šioje bylos medžiagoje, ir, trečia, šiam juridiniam asmeniui žinoma motyvų, galinčių sudaryti pakankamą pagrindą šiam sprendimui pagrįsti, esmė, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

D. Dėl trečiojo ir ketvirtojo prejudicinių klausimų

142. Trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį teismas, turintis vykdyti sprendimo, kuriuo panaikinamas ĮPPP ir kuris iš dalies grindžiamas įslaptinta informacija, teisėtumo kontrolę, turi būti įgaliotas leisti juridiniam asmeniui, dėl kurio priimtas šis sprendimas, susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos medžiaga, kurioje yra tokios informacijos. Jeigu atsakymas būtų teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat siekia, kad būtų patikslinta tokių įgaliojimų apimtis.

143. Pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas trečiąjį klausimą pateikė tuo atveju, jei Teisingumo Teismas į jo antrąjį klausimą atsakytų, kad pagal Chartijos 47 straipsnį draudžiami atitinkami Slovakijos teisės aktai. Kaip minėta, su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tai patikrins, šiuose teisės aktuose įtvirtintos garantijos visos kartu yra pakankamos siekiant užtikrinti asmens, dėl kurio priimtas sprendimas panaikinti ĮPPP, teisę į gynybą.

144. Vis dėlto manau, kad naudinga atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui į klausimą, ar pagal Chartijos 47 straipsnį reikalaujama, kad teismas, atsakingas už tokio sprendimo teisėtumo kontrolę, be Slovakijos teisės aktuose numatytų garantijų, turi būti įgaliotas leisti atitinkamam asmeniui susipažinti su visa bylos, kurioje yra įslaptintos informacijos, medžiaga.

145. Šiuo klausimu pažymėtina, kad išvada, kurią Teisingumo Teismas neseniai padarė Sprendime *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)*, mano nuomone, juo labiau gali būti taikoma ESĮI apsaugos srityje[64].

[64] Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (102–116 punktai).

146. Šiame sprendime Teisingumo Teismas rėmėsi išvadomis, padarytomis Sprendime *ZZ*[65], ir pripažino, kad valstybės narės gali kompetentingoms nacionalinėms saugumo institucijoms suteikti įgaliojimus leisti arba neleisti susipažinti su įrodymais, su sąlyga, kad kompetentingas teismas galėtų daryti išvadas dėl šių institucijų šiuo klausimu priimto galutinio sprendimo[66].

147. Teisingumo Teismo nuomone, toks sprendimas, kai nacionalinė institucija nepagrįstai trukdo atskleisti visus įrodymus, kuriais grindžiamas aptariamas sprendimas, ar jų dalį, gali užtikrinti visišką Chartijos 47 straipsnio laikymąsi, nes taip garantuojama, kad, jei ši institucija nevykdys jai tenkančių procesinių pareigų, teismo sprendimas nebus grindžiamas faktinėmis aplinkybėmis ir dokumentais, su kuriais pareiškėjas negalėjo susipažinti, taigi ir negalėjo dėl jų pareikšti nuomonės[67].

148. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad negalima manyti, jog Chartijos 47 straipsnis reiškia, kad teismas, turintis jurisdikciją vykdyti įslaptinta informacija grindžiamo sprendimo kontrolę, būtinai turi turėti teisę išslaptinti tam tikrą informaciją ir pats perduoti šią informaciją pareiškėjui, nes toks išslaptinimas ir toks perdavimas nėra būtini siekiant užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą vertinant skundžiamo sprendimo teisėtumą[68].

149. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį nereikalaujama, kad teismas, turintis vykdyti sprendimo panaikinti ĮPPP, iš dalies grindžiamo įslaptinta informacija, kontrolę, būtų įgaliotas leisti juridiniam asmeniui, dėl kurio priimtas šis sprendimas, susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga.

150. Atsižvelgiant į tai, kaip siūlau Teisingumo Teismui atsakyti į trečiąjį klausimą, ketvirtojo klausimo, mano nuomone, nagrinėti nereikia.

IV. Išvada

151. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta siūlau taip atsakyti į *Najvyšší správny súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis administracinis teismas) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė įgyvendina Sąjungos teisę, kai vienas iš jos teismų tikrina sprendimo, kuriuo panaikinamas įmonės patikimumą patvirtinantis pažymėjimas, leidžiantis susipažinti su ES įslaptinta informacija, lygiavertis įmonės patikimumą patvirtinančiam pažymėjimui (ĮPPP), kaip tai suprantama pagal 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimo 2013/488 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių 11 straipsnį ir V priedą, teisėtumą. Šiuo atžvilgiu nesvarbu, ar nacionalinės teisės aktuose nustatytas ryšys tarp šio įmonės patikimumą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo ir nacionalinio įmonei išduoto leidimo dirbti ar susipažinti su slapta informacija galiojimo, jei šio pažymėjimo panaikinimas grindžiamas išvada, kad jo turėtojas kelia saugumo pažeidimo riziką.

65 Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (106–112 punktai).

66 Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (113 punktas).

67 Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (114 punktas).

68 Žr. Sprendimą *NW ir PQ (Įslaptinta informacija)* (115 punktas).

2. Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose nustatyta, kad sprendime panaikinti ĮPPP nenurodoma įslaptinta informacija, kuria buvo remiamasi priimant šį sprendimą, atitinkamas juridinis asmuo negali susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga, jei, pirma, tai padaryti gali šio juridinio asmens advokatas, kai gauna šios institucijos sutikimą ir užtikrina perduotos informacijos konfidencialumą, antra, nacionalinis teismas, atsakingas už šio sprendimo teisėtumo kontrolę, gali susipažinti su visa įslaptinta informacija, esančioje šioje bylos medžiagoje, ir, trečia, šiam juridiniam asmeniui žinoma motyvų, galinčių sudaryti pakankamą pagrindą šiam sprendimui pagrįsti, esmė, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

3. Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nereikalaujama, kad teismas, turintis vykdyti sprendimo panaikinti ĮPPP, iš dalies grindžiamo įslaptinta informacija, kontrolę, būtų įgaliotas leisti juridiniam asmeniui, dėl kurio priimtas šis sprendimas, susipažinti su nacionalinės saugumo institucijos bylos, kurioje yra tokios informacijos, medžiaga.